

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kakor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5 sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahtave vsaka petivrstica 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torika opoldne. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Rumuni se umikajo.

Za slovenske katoliške akademike.

Naprošeni smo, da objavimo sledeči poziv:

Naši visokošolci odhajajo te dni v vseučiliška mesta. Letos so njih vrste redke. Povečini so na bojnem polju v službi domovine. Žrtve v njih vrstah so velike. Blizu trideset mladih, vrlih akademikov — to je dobra četrtina — članov slovenskih katoliških akademskih društev »Danica«, »Zarja« in »Dan« je na bojišču v najgloblji zvestobi dalo svoje mlade, nadbudno življenje za cesarja in domovino.

Upajmo, da nam jih nekaj ostane zdravih, nekaj jih pa ni vpoklicanih in tem mora biti posvečena skrb domovine tembolj, ker je sedaj življenje v velikih mestih neprimerno drago.

V smislu sklepov slov. kat. shodov pozivljamo vse svoje somišljenike za podporo našim akademikom. Tretji katoliški shod posebe pozivlja slovenske katoliške kroge, da podpirajo starešinstvo »Leonove družbe«, čigar namen je zbirati darove v podporo slovenskega katoliškega akademičnega dijaštva.

To starešinstvo »Leonove družbe« je celo vrsto let delovalo v ta namen. Z darežljivo pomočjo svojih somišljenikov je nabralo in izdalo v tem času do 80000 K v podporo slovenskega katoliškega akademičnega

ga dijaštva kranjskega, stajerskega, koroškega in primorskega. Z malo izjemami so vsi podpirani dovršili svoje izpite in marsikdo je le potem starešinstva mogel dovršiti svoj akademični studij.

Ker se je pa »Leonova družba« tik pred vojsko preosnovala v strogo znanstveno-leposlovno društvo, je prevzelo to nalogo Leonovega starešinstva »Društvo slovenskih katoliških starešin«, ki je v smislu svojih pravil v ta namen osnovalo: **Podporni odsek slov. kat. akad. starešinstva**, ki sedaj sprejema darove v ta namen in jih razdeljuje podpore potrebnim in vrednim našim dijakom.

Ob tej priliki se člani bivšega »Starešinstva Leonove družbe« in podpisani odbor »Podporna odseka slovenskega katoliškega akademičnega starešinstva« najiskrenejše zahvaljujejo vsem blagim podpornikom slov. kat. akademikov, ki so se jih spominjali z zdatnimi denarnimi darovi, imenoma **deželnemu odboru kranjskemu**, **vzajemnemu podpornemu društvu**, **Ljudski posojilnici** in drugim denarnim zavodom kakor tudi vsem posameznim dobrotnikom ter prosijo, da mu ostanejo tudi v bodoče naklonjeni posebno v sedanjih izrednih razmerah, ko so vzgojevalni troški tako neprimerno visoki.

Ljubljana, dne 24. septembra 1916.

„Podporni odsek slov. kat. akad. starešinstva“.

Odgovor slovenskemu odposlanstvu.

Kakor smo že poročali, sta dne 15. sept. vodila poslanca dr. Korošec in Pišek odposlanstvo slovenskih kmetov v Gradec k e. kr. namestniku, da so se mu predložile želje slovenskega kmetijskega prebivalstva v blagohoten pretres in ugodno rešitev. Pretekli teden je visokorodni g. e. kr. namestnik pismeno odgovoril poslancu dr. Korošču, kaj je glede izraženih mu želj ukrenil. Iz tega pisma posnamemo:

Politične okrajne oblasti so dobile sedaj izrecno naročilo, da prekličejo zaprtje žrnelj (ročnih mlinov), ki se je svoj čas odredilo, ako ti mlinci ne morejo več zamleti, nego kar je v gospodinjstvu moke za sproti potrebno in ako so ti mlinci vsled krajevnih razmer, posebno zaradi pomanjkanja plačilnih mlinov, neobhodno potrebni. To velja posebno za slučaj, ako se s temi mlinci zmelje letošnja nova turšica, ki se vsled še sedanje vlažnosti mora doma sušiti in sicer le v majhnih, za vsakdanjo potrebo primernih količinah.

Kar se tiče odvetja žita in moke v plačilnih mlinih, je cesarsko namestništvo glede vseh vlog, ki so jih vložile stranke, dotičnim okrajnim političnim oblastim naložilo, da se vsem onim, ki se sami vzdržujejo in pri katerih je dokazano, da vse pridelano žito znaša le toliko, kolikor rabijo za se, vrne odvezto žito.

Nadaljni odstavki namestnikovega pisma se ozirajo na nekatere krajevne želje, ki mu jih je odposlanstvo javilo.

LISTEK

P. Kirarjeva:

Zvonovi se poslavljajo....

Zaplakali so v tiho noč zvonovi,
zapeli so slovo...
In vzdihnil je trpin ob tej ločitvi: novi
in zbrisal si oko:
„Ohr, zdaj še vi!
Kaj ni dovolj, da naša kri
odtekla v celih rekah je v grobove?!“
Iz stolpa pa je plaval molč
čez slednji griček, slednji dol,
čez temne gozde, mehke trate,
čez vinograde prebogate,
pozdravil je cvetoče selo
in borno kočo, osamelo,
pozdravil — zadnjikrat:
„Mir tebi, zemlja nepokojna,
mir njim, ki blodijo po tebi
in pokoj onim, ki jim že zapeli
zvonovi smrtni spev smo neveseli,
dnes pojemo ga — sebi!
Ko jutri zora sine
čez gore spet,
poromamo iz line
v viharjni svet.
Tja, kjer trpi tvoj sinek zlati,
da varen je domači krov.
Kaj zanj naročaš nam, o mati?
Ljubezen in svoj blagoslov?
In ti, dekle, ti tožno dete,
posuši solze vsaj nocoj!

Ko pridemo do zemlje svete,
kjer vživa on pokoj,
porekli bomo grudi težki,
naj ga varuje zvesto
do dne, ko v radosti nebeški
objame te nevesto! — — —
Na straži mož stoji molče,
tam bomo ga iskali.
„Čuj, ženica pozdravljaj te
in z njo tvoj sinek mali!“
„Oj, zdrave tužne razvaline,
beguncev naših vi domovi!
Po vas drhtijo iz daljine
razkropljeni sinovi...“
„Pozdrav ti, širna bojna plan,
ti solz nešteti vir!
Sem sleherni je nas poslan,
da zemlji vrne mir.“

Da, mir ti, zemlja nepokojna,
mir njim, ki blodijo po tebi,
in njim, ki spe nevzdržano v tebi!
Že kliče nas trobenta bojna.“

Vojni spomini.

(Napisal Januš Golec.)

(Dalje.)

„U bože, bože, pobilo Moskale, ki so mi zarobili vse!“

Komtesa pa je vedno čebljala iz hvaležnosti z menoj, panom doktorjem, ki baš dobro pull zobe. A jaz pa nisem bil nič kaj vesel tega znanja in kavalirstva od strani komtese, ker ravno to žensko prijateljstvo in udanost so bridko morale občutiti moje od karpatskega revmatizma tolikanj ščipane noge.

Vojaki so namreč nad vasjo gradili postojanke in so si, po vojaško izraženo, izposodili marsikatero desko in hlod na grajskih tleh. Sicer brezdelna komtesa je vedno voharila okrog grajskih voglov in beležila vsako tako prisiljeno posojilo, da ne rečem — krajo... Vedno je klicala mene, pana doktorja, da naj lezem z njo pogledat škodo in grem poročat o njej polkovniku. Baš v taistih dneh sem imel veliko opravka v pisarni in so mi bili taki po komtesini prošnji prisiljeni poleti v prosto naravo dokaj prav neljubi in večkrat sem se izgovarjal z revmatizmom v nogah, pa pri ženskem trkanju na kavalirsko čast, ki jo dolguje pane doktor damam, sem vsikdar odjenjal in lazil od vogla do vogla grajskih škodnjav in shramb.

Prav od srca hvaležen sem bil nekaj časa dekli grajski, ki je čula na ime Katuša (Katra). Sicer mi je vzela za večno laskajoči naslov: pan doktor. Pa tudi prerezala z eno samo besedo vse moje sprehode v družbi nežne komtese.

Nekega jutra me je dekletce zopet vabilo s: „Pan doktor!“ Krog škodnjav pa priroma pod oknom Katuša in posvari komteso:

„Pan ni doktor, pan je gsonč (duhovnik)!“

Se nekaj je posebljala Katuša grajski kraljičini na uho, ta je pobesila začudeno glavo in nikoli ni mi več udarilo na uho iz grajskih ust: Pan doktor! Počinile so se pa tudi moje noge od prisiljenih obhodov in na ušesa mi ni vedno vsako jutro udarjala pritožba: o neusmiljeni, kraji udani vojaški roki. Naš kuhar je namreč Katuši razodel in me razkrinkal z vodnim kokaonom in grajskim zobom v ponosnega doktorja povišanega, a v resnici vendar prav navadnega vojaškega kaplana. Komtesa se me je od onega časa izogibala, jaz pa tudi nisem več iskal niene družbe, niti je nisem prosil na razgovor v pojasnitev.

Mnogo prepočasi.

Sv. Marjeta ob P., 8. okt.

Zadnji „Gospodarjev“ podlistek „Prugačev oče prerokuje“ smo čitali z izvanrednim zanimanjem. Kar je prerokoval Prugačev oče, se sedaj izpolnjuje. Hudo je za nas kmete, hudo. A bilo bi lahko mnogo bolje, ako bi oblasti upoštevale naše želje.

Veliko sitnosti nastane posebno radi tega, ker oblasti naše vloge in prošnje vse prepočasi rešujejo. Naj navedem samo nekaj slučajev:

1. Dne 2. oktobra sem po občini poslal na mariborsko glavarstvo (žitni oddelek) karto za mlin, da jo potrdi. Danes, po preteku enega tedna, še karte vedno nimam v rokah. Gospodinja je sitna in zabavljiva, ker nima ne prahu moke pri hiši, otroci pa jo hočejo in hočejo kruha. V mlin pa poprej ne smem peljati, dokler mi komisijonar g. Urban ne da karte za mlin. Otroci mi vidno hirajo, ker morajo jesti skoro sam krompir, bob in fižol. Zakaj se venčar karte za mlin hitreje ne potrdijo?

2. Moj sosed je imel bolno tele, ki na noben način ni bilo za pleme. Dne 13. avgusta je po občini prosil na glavarstvo za klavno dovoljenje. Mož je čakal in čakal, a dovoljenje je srečno priromalo v našo dve uri od Maribora oddaljeno občino po preteku celih 13 dni, ko je tele že skoro crknilo. Bilo ga je sama kost in koža. Mož je med tem hodil dvakrat v Maribor, a ni nikdar našel g. živinozdravnika doma. Imel je škode pri teletu in na potih najmanj svojih 30—40 K.

3. V bližnjem St. Petru je dobil nek posestnik brzojavno poročilo, da mu leži edini sin v Gradcu na smrtni postelji. G. župan mu je takoj dal legitimacijo, ki je potrebna, da se dobi potni list. Na glavarstvu pa je moral dva dni čakati, prečno so mu izpolnili potni list. Ko se je pripeljal v Gradec, je bil sin že — pokopan.

4. Jareninski vinogradnik je prosil za kristalni sladkor, da bi si napravil nekoliko petijota, ker mu primanjkuje pijače za delavce. Prošnja je odposlal zadnje dni meseca septembra, a včeraj mi je pa pravil, da še ni dobil ne odgovora in ne sladkorja. Ker je moral med tem časom v vinogradu pobrati, je moral napraviti petijot brez sladkorja.

Takih slučajev je gofovo še celo kopico. Pa bo kdo rekel: „E, kaj boste kmetje zabavljali in se pritoževali radi počasnega reševanja prošenj in vlog, ko ne veste, koliko dela je sedaj v uradih.“ Dobro, mi kmetje vemo, da imajo uradniki danes mnogo dela, a to tudi vemo, da si uradi mnogo dela še sami napravijo. Vse se skuša na široko in obširno ter na strogo pisarniško izpeljati, a nazaj je cela reč tako zamotana, da se gospodje sami več ne spoznajo. Ko se rešujejo kmetijske vloge, bi naj gospodje uradniki upoštevali, da je treba najprvo kmetu pomagati, saj je on posebno v sedanjih vojski zares glav-

S Katušo, ki sem jej v srcu dolgoval hvaležnost rešitve iz grajskih mrež, pa tudi nisem ostal dolgo prijatelj. Obešala je perilo po vrtu in iz kuhinje jo je vabil naš kuhar:

„Katuška, Katuška, boš pila rum?“

Bable si ni pustilo dvakrat ponuditi, pokimala je z glavo in kuhar jej je prinesel mogočen kozarec hudega ruma, kot stekel pes nevarne vojaške opojne pijače. Zenske se je samo enkrat oddahnilo in zvrnilo gorečo tekočino na dva dolga in zamokla požirka. Se jeden kozarec ji je ponudil radodarni gostitelj, pa popila ga je samo do polovice. Obliznila je se še z jezikom krog ust, zavezala in puhnila ter ostala kot pribita na mestu. Menil sem že, da jo boče kaj srčni kapi podobnega opahnilo, pa se je zakrohotala in sedla v travo.

Usoda je prinesla po poti mimo pijane Katuške črnogledo grajsko sosedo, ki se je odzivala na klic: Maruša (Mica po naše). Ženski ste nekaj časa čebeljali še precej prijateljski, pa s časom je Katuša vstala in začel mi je ženski razgovor bolj robato in sirovo udarjati na ušesa. Pisati sem imel veliko, pa babje regljanje me je motilo in razpočena moja potrepljivost me je gnala ven iz sobe in približal sem se babnicam od zadaj.

Pograbil sem Katušo od zadaj za obe rami in sem jo potiskal po poti naprej do njenega stanovanja. Ni se mogla ozreti, kdo jo poriva, stopicala je prisiljena, opotekaje se, skušala me je vgrizniti, vpila in pljuvala je, kar me pa ni zadelo.

Ze sem hotel poriniti na glasen zasmeh prepira rešene Maruše žrtve opojne pijače skozi vrata, ko se mi zlođejeva babura izvije iz rok in me vgrizne tako močno v roko, da se mi še dandanes poznajo v njej odtiski treh galiških ženskih zob. Tedaj jo pa sem pač pobiral in tekal proti Katuški, ki je metala su menoj cele parizerje rusinskih in poljskih

ni stober države in daje glavno moč naši slavni armadi.

Naše žrtve za domovino.

Josipu Šafarič, mojemu prijatelju! In tudi Ti si moral pasti, dragi Josip! Sovražni bajonet je prebodel Tvoje srce, ki je tolikan ljubilo svoj dom, svojo družino in slovensko domovino, Tvoje srce je izkrvavelo in onemelo je Tvoje prijazno oko za vedno. Nič več si ne bomo stiskali prijateljski roke, nič več navduševali za umno gospodarstvo in za napredek našega naroda in teptane domovine. Pa eno ostane! Spomin na Tebe nam ostane neizbrisljiv. In kot ljubemu prijatelju Ti damo zaostali zagotovilo, da bomo po naši moči v pomoč Tvoji ljubi družini in vzgoji drobnih otrok namesto Tebe. Padel si kot junak v strašnem ponočnem metežu in domovina je ponosna na Te. — Josip Šafarič se je rodil leta 1876 v Dragotincih pri Sv. Juriju ob Ščavnici, kjer je zrastel v vzornega in pridnega mladeniča. Naučil se je zidarski. Šel je v tujino, da si zasluži kak krajcar za bodočnost. V svetu bi se lahko pogubil. A ni se, ampak postal je vzoren fant in mož, ki je svoj priprost značaj le še požlahtnil in se dokaj izobrazil. Šel je v tujino se je začel zavedati svojega materinskega jezika in ostal zaveden Slovenec in domoljub do svoje smrti. Bil je priden in zelo skrben ter si je prihranil lepo svotico, da si je že lahko ustanovil lastno ognjišče. Dobil je ljubo ženo in videlo se je, da sreča počiva pri tej družini. A kakor povsod, je tudi tukaj vojska odrezala nit lepe zakonske sreče in pritisnila pečat žalosti na njo. Iz vsega tega pa se zopet učimo, da je naša sreča na zemlji le senca, od danes do jutri. Upanje pa nas navdaja, da se po trudapolnem delu in vednem potovanju enkrat zopet najdemo tam, kjer ni solz, kjer vlada mir in sreča.

Za spomin padlemu prijatelju Lojzu Zemljič iz Črešnjevca pri Radgoni. Srce mi žalosti trepeče, ko Ti pišem teh par skromnih vrstic v spomin. In kaj naj povem v teh vrstah? Povedati hočem, kaj si nam bil in kaj so občutila naša srca ob poročilu dobrega Tvojega sosedu in sobojevnika: „Padel je Lojz, granata kletih Italijanov mu je odtrgala glavo, ni ga več med živimi.“ Ni torej več tega plemenitega sina dobrih staršev, njih opomore in pomoči, ni več ljubega brata, zvestega, iskrenega prijatelja in dobrega sosedu, ni pridnega delavca, ki je obdeloval domačo grudo od zore do mraka. Domovina, nimaš več človeka, ki te je ljubil, se trudil za te, deloval v procvit celega slovenskega naroda že od zorne mladosti, ki je porabil vsak prost korak in vsako prsto urico za te, za tvoj dobrobit, za tvojo izobrazbo in moč. Nimaš ga več, padel je, padel za te, domovina, dal ti je vse, kar je imel, dal svoje mlado življenje, star komaj 28 let, dne 16. septembra v hudi bitki ob Soči. In tako spiš mirno, nevzdramno spanje v daljni, od krvi premočeni zemlji in snivaš ob šumljanju bistre Soče sanje najlepših načrtov, za katere si živel in umrl. A mi plakamo za Teboj in čakamo svidenja onkraj groba, kjer ne bode več ljutih bojev, ampak mir, večni mir.

Zopet je izgubil 87. pešpolk ter z njim slovenska domovina vrlega mladeniča četovodjo Ivana Alt, katerega hrabrost je kazala srebrna kolajna druge

hudob. Dobro mi je butnil tedaj v spomin svarilni rek mojega očeta:

„Fant, boj se vsikdar ženske in pištole!“

Bog zna, kako bi se bile te ženske nad menoj znosile, da mi ni par dni za tem priskočila na pomoč naša artilerija. Ob potočku pod gradom so zakopali 6 poljskih topov. Ti so pa začeli nekega jutra prav zgodaj tako tuleče pretresati grajske šipe, da so premajali tudi živce grajskih dam in še predno je posvetilo solnce v mojo sobo, sem čul drdranje kočije po dvorišču in izgnila je vsled strahu pred gromom lastnih topov grajska gospoda z grizečo Katuško vred.

Mi smo se pa par tednov za tem živeli v gradu mirno in nobeden izmed nas ni pogrešal grajskih; le jaz sem zaključil Katuško, kadarkoli sem pogledal svojo vgrizlo roko. Od grofa sem pismenim potom kupil ves krompir njegovih njiv in sem ga pustil v več kot 300 vrečah spravljene na njivi, ravno nad našo artilerijo. Hotel sem ga nekega dne razdeliti na kompanije celega polka, pa so mi ga Rusi tako neusmiljeno raztrosili v svet. Več kot mesec dni nas je pustil sovražnik čisto v miru. Komaj pa je bil naš s trudom v vreče povezan krompir pripravljen v polkovni želodčni prid in blagor na njivi, je sam zlodej pokazal ruskim granatam pot ravno med vreče našega krompirja. Bog zna, kaj so si domnevali v teh vrečah, resnica je, da je ta ubogi naš krompir frčil po pritisku kot toča gosto padajočih granat kakor pleve po zraku. Hudobe, prej niso nehali, dokler ni bil ves krompir razsekan in razpršen na štiri vetrove sveta. V tem gradu pa sem res imel smolo, ker sem se ženskam zameril, celo še s krompirjem nisem imel sreče.

Za grajsko gospodo in Katuško, za krompirjem na grofovski njivi, smo se pa morali nekaj dni zatek umakniti tudi mi iz gradu, sicer bi nas ruske

vrste ter bronasta hrabrostna svetinja. Rajni je bil doma iz Velovlaka pri Ptuj. Njegov prijatelj Franc Herga mu je zložil v slovo pesem, iz katere povzamemo:

Solnčni žarki iz bojišča žarijo,
bridko novico povedat želijo,
da Ivan Alt, prav hraber vojak,
umira na vojski kot pravi junak.

Pri hišici rojstni žaluje zdaj vse,
se jokajo starši in drage sestre,
tudi bratje ljubljani zdihujejo zdaj,
ker Ivana ne bo nikdar več nazaj.

Edina tolažba nam to naj zdaj bo,
da svidenje enkrat veselo še bo,
ko tromba zakliče pred sodni nas stol,
tedaj bo združitev, ločitve nikol.

Svoje mlado življenje za domovino je daroval vrli mladenič Alojzij Osojnik iz Hercegovberga pri Radgoni, star šele 19 let. Odpadki železa so vražne laške mine so mu dne 12. avgusta zadali 4 rane, eno v nogo, dve v desno roko in eno na životu na desni strani pod rebri, za katerimi je dne 19. avgusta v bolnišnici na Tirolskem umrl. Pokopan je na kraju Monte Devèr. Za rajnem Lojzkom ne žalujejo samo domači, ampak vsak, k čemu ga je poznal Bil je mirnega značaja, vedno najraje le v krogu svojih domačih. In edina njegova želja iz bojne črte v vsakem pismu je bila, vrniti se še kdaj spet na svoj dom, med svoje ljube in drage. Toda, dragi Lojzek, ta želja se Ti ni izpolnila. Ljubi Bog je drugače storil, Te je k sebi sprejel. Sedaj si pa že v nebesih doma, tam Jezus Ti je krono dal. Tam je Tvoj pravi dom, kjer večno srečen boš.

Umrl je dne 3. septembra t. l. v vojni bolnišnici smrt junaka vsled zdrobljenja nog po sovražni granati priden mož Vincenc Ploj, doma iz Rožičkega Vrha, Sv. Jurij ob Ščavnici. Bil je priden in pošten delavec, ljudje so ga radi imeli. Zapuščena žena in otroka. Počiva v samotnem grobu na Komenu pri Sežani. Blag Ti spomin, dragi Vincenc! — Žalostno poročilo je dobila rodbina župana in cerkvenega ključarja Beleca v Vintarovecih pri Sv. Urbanu iz severnega bojišča, da je najstarejši sin Alojzij Belec, kateri je služil pri 5. dragonskem polku, v najlepšem cvetu svoje mladosti, star 22 let, dne 7. junija, zadet od sovražne krogle v srce, moral položiti svoje mlado življenje na oltar domovine. Bil je mirnega in tihega značaja. Zadušnice so se opravile v domači farni cerkvi dne 11. septembra. Lojzek spava v daljni in tuji bukovinski zemlji, nad katero še danes razsaja grozno gromenje topov ter švicanje granat in šrapnelov. — Za domovino je padel 20letni vrli mladenič Janez Perkovič iz Zg. Svina, župnije Sv. Florijan ob Boču in sicer na italijanskem bojišču. Rajni je sin cerkvenega ključarja in občinskega odbornika Antona Perkoviča. — Dne 15. avgusta je na južnem bojišču daroval svoje mlado življenje za domovino Alojz Filipič, kmeski sin na Krapiju pri Ljutomeru. Zadel ga je laška mina in mu v kratkem času pretrgala nit življenja. Bil je ljubezniv in priden mladenič, krepka opora svojih staršev. Njegov starejši brat Jožet je tudi na južnem bojišču. — Dne 4. avgusta je padel ob šrapnelu zadet nadebuden 19letni mladenič Martin Sorčan od 4. bataljona pešpolka št. 87, doma iz Gomilскеga. — Na laškem bojišču je padel vrli

granate in šrapneli ne bili ugriznili samo v roko, a baš tudi v glavo in na smrt. Saj itak nismo dolgo ostali v postojankah nad vasjo, ker nam je višje poveljstvo prisodilo nekaj tednov sladki užitek rezerve v pred granatami varnem mestecu ob Dnjestrju.

II.

V mestu.

Preselili smo se iz vasi v mesto ob znanem Dnjestrju. Mestecu ima krasno lego ob reki in baš radi lepe lege in milega podnebnja so ga v mirnih časih nazivali „gališki Meran.“ Vendar menim jaz, da mora biti Meran že nekaj bolj mičnega in kristjansko snažnega, nego je ta skupina hiš, ki nosijo le pač samo v Galiciji naslov „mesto.“ Gotovo nad dobro polovico, pošteno in brez pretiravanja povedano, je to mesto umazano židovsko. Pa judovske kurlike in bajte so do tal požgali in porušili Rusi pred odhodom. Moštvo so nastanili po dveh razdrapanih vojašnicah in šolah, mi pa smo si izbrali kot stan oddiha in zaslužene rezerve pošteno, krščansko hišo, pri dveh bogaboječih, starih, poljskih ženskah, ali če hočete — damah...

Nam vsem je povsem prijalo novo bivališče v vsakem oziru, posebno velike materijalne ugodnosti sem užival nekaj časa v dobri meri jaz. Postarani in že precej zimski posestniki naše hiše ste me videli služiti v cerkvi daritev sv. maše in odkrili v meni gsonša (duhovnika), po rimsko-katoliškem obredu. Odslej sem bil skoro vsako popoldne s pristno poljsko gostoljubnostjo vabljen v njuno sobo na kozarec dobrega vina in na v onih krajih običajno hrabato (čaj). Dami ste bili veliki ljubiteljici gosje perutnine, ki se človeku še tem bolj priljubijo, ako zadiši na mizi in polni želodec. Tudi moj vojaško skromni želodec se je marsikaterega popoldne rajsko ig-

mladenič Jožef Dajčman, doma od Sv. Jakoba v Slov. gor. Bil je hraber junak. Dne 2. avgusta je bil od italijanske krogle zadet naravnost v glavo in je bil takoj mrtev. Tudi njegov oče se nahaja na tirolski meji.

Na italijanskem bojišču je padel dne 6. junija mladenič Al. Pevec iz Bolehnečic pri Sv. Juriju ob Ščavnici. Bil je iz poštene katoliško-narodne hiše, v katero že dolgo let zahaja „Slovenski Gospodar.“ Nad 15 mesecev se je boril na različnih bojiščih. Deloval je rad pri naših katoliško-narodnih društvih. Bil je več let predsednik Mladeniške Zveze in voditelj Marijine družbe. — Dne 21. julija je padel na tirolskem bojišču mladenič, učiteljski in enoletni prostovoljec-poddesetnik Stanko Pokričaj iz Jastrebec pri Sv. Bolifenu. Zadel ga je granata. Vrl mladenič je iz trirazredne ljudske šole stopil v učiteljsko, kjer je z neumorno vstrajnostjo dovršil drugi letnik. Radi svojega tihega, mirnega in odkritosrčnega vedenja je bil veselje staršev in učiteljev. — Naš prijatelj Pukmejster Martin nam piše iz bojišča: Dne 3. septembra je padel mladenič Vinko Cvikel od 87. pešpolka, 6. stotnije, doma iz Šoštanj. V najboljši mladosti mu je nemila smrt pretrgala nit njegovega veselega življenja. Bil je neustrašen fant in iztoren pevec. V noči od 2. na 3. septembra sva še bila skupaj na patrulji. Naenkrat prileti salva sovražnih granat v naše postojanke. On je bil takoj mrtev, jaz in še nekaj drugih tovarišev pa vsi močno ranjeni.

Izgubili smo večletnega naročnika „Slovenskega Gospodarja“ in uda Kmetijske družbe, Alojzija iz znane hiše Zelenik, p. d. Andrašove iz Livanje o pri Sv. Urbanu blizu Ptujja. Najstarejši sin Alojz, veleposestnik v Bišu, je bil od začetka vojske v Galiciji. Ko se je prestavil III. armaadni zbor na italijansko bojišče, je prišel zdrav domu na dopust, ker je želel še videti svoje domače, posebno otročiče in ženo. Dne 17. julija 1916 je bil zadet od sovražnega šrapnela. K večnemu počitku so ga djali v vasi Belvođu. Zapušča 4 nedorastle otročiče, ženo in starše. Služil je pri domobranskem pešpolku št. 26, kot desetnik. Ker se je hrabro vojskoval, je bil odlikovan z hrabrostno bronasto in srebrno svetinjo II. razreda. Tolažil je svojo mater, ki ni vedela za svojega sina Jožefa, veleposestnika v Livajncih, ki je služil kot četovodja pri pešpolku št. 87. Jožef je bil leta 1914 ranjen v Galiciji. Ni se vedelo, ali je živ ali mrtev. Pozneje je pisal, da se nahaja zdrav v ruskem vojnem vjetništvu. Sin Franc, posestnik v Krčevinah pri Vurbergu, se nahaja na italijanskem bojišču ter služi pri domobranskem pešpolku št. 26, in je še zdrav. Najmlajši sin Janez je še tudi zdrav. Želimo torej Jožetu, Francu in Janezu srečne vrnitve, da posušijo solze žalujoči materi, Alojzu pa večni mir in počitek. Saj šel z veseljem s četo je vojaško, ki čakala je sovraga strastno, bratom rekel je junaško: Smrt ali zmaga, vse nam boče častno!

Iz Makol se nam piše: Nemila voska si je izbrala tudi iz naše župnije zopet celo vrsto krvavih žrtev. To so vrli mladeniči: 1. Rebernišek Jožef iz Makol, 2. Mušič Franc, tudi rojen Makolčan, 3. F. Rojs, Jelovec, 4. Jančič Janez, Sv. Ana, 5. Plavčak Jurij, Sv. Ana, 6. Jurše Franc, Sv. Ana, 7. Sovič Janez, Dešno, 8. njegov brat Sovič Jožef, Dešno, 9. Lepej Janez, Mostečno, 10. Kodrič Blaž, Mostečno, 11. Kovarič Janez, Ložnica, 12. Matalen Jožef, Ložnica, 13. Novak Simon, Štatenbreg, 14. Babšek Jož, Štatenbreg, 15. Dovar Jakob, Štatenbreg, 16. Pepelnak Franc, Štatenbreg, 17. Skledar Jožef, Štatenbreg, 18. Žumer Matija, Stopno, 19. Samastur Vinko, Stopno. Slava njih spominu! Bog jim daj vsem vesela nebesa!

ral s kako prav okusno gosjo bedro. Vsi gospodje so me zavidali radi te prednosti in dobička pri dobrobrskih damah, najbolj pa sem bil teh gostih vabil vesel jaz sam, ker sem si zalival grlo s pristnim in dolgo pogrešanim vincem ter užival nekaj več in tudi boljšega kot je vojaška menaža.

Pa jaz se menda res nisem rodil pod zvezdo sreče, kajti tudi tokrat, ko sem se je oklepal s tolikim prepričanjem v njeno vsaj začasno trajnost, se mi je izmuznila prehitro in za vedno zatonila tudi pri teh bogaboječih dveh dušah. Ženici ste imeli na svojem dvorišču za hišo na verigi v zafo zbiti hišici pseta rjave barve in brez repa. Sčene, dasi pripe-to, ni bilo hudobno in grizljivo, pač pa je imelo slabo, da ne rečem grdo navažo, ki nam je v marsikateri noči udarjala na ušesa in nam prekinjala sladko spanje. Kratko in malo, pes je bil, da se razumemo vsi, mesečen in je oznanjal ob mesečnih nočeh lunine medle žarke od njenega vzhoda in do zahoda z glasnim, tulečim: av, av, av! brez vsake vevice in pike odmoru. Drugi gospodje so vdano prenašali to godbo, pritoževal se pa tudi jaz nisem, dasiravno sem zaklinjal večkrat prav nevoljen to pasjo nepotrežno razvaždo.

Nekega večera pa sva se vrnila s stotnikom Francem prav utrujena in precej pozno iz daljše ježe. Komaj naju zaziblje zasluženi zaspanec, že naju predrami zamolkli: u—u—u, av—av—av! Franc me dregne, rekoč:

„Januš, vstani in preklesti to mreino, ti si bolj vajen takemu poslu, če ne, ne bova oči zatislila do belega dne ne!“

Dalje prih.)

Dne 13. sept. je laška granata na tirolsko-laški fronti uničila življenje hrabremu in pridnemu avstrijskemu vojaku in slovenskemu rojaku Ant. Zimpolšek iz Sromelj pri Brežicah. Bil je pri celi stotnji priljubljen, kakor pri častnikih tako pri moštvu zaradi svoje pridnosti in potrpežljivosti. Vojaki Slovenci mu kot prijatelji ohranimo trajen in časten spomin.

Zelo veliko žrtev zahteva sedanja vojska. Tudi Matevž Bolskar iz Črnega Vrha, St. Jurij ob Taboru, 33letni posestnikov sin, sedaj edini na domu, je položil na oltar domovine največji zaklad, svoje mlado življenje. Dne 26. avgusta je umrl v ruskem vjetništvu v Samarkandu. Ranjki naš Matevž je bil vseskozi blaga duša. Bodi mu tuja zemljača lahka!

Padel je dne 30. septembra Franc Setine, enoletni prostovoljec, narednik 87. pešpolka, 6. stotnije, zadet od sovražne granate. Padli, ki je sin nadučitelja Franca Setine na Prevorju, je leta 1915 dovršil gimnazijske študije in bil star 22 let.

Črnovojnik Martin Pukmejster nam piše: Dola je žalostna vest, da je pred nekaj dnevi na južnem bojišču padel Maks Straus, doma iz Šmartna pri Celju. Služil je pri 87. polku. Bil je vrl in hraber mož. Kolikokrat je v prostih urah v krogu tovarišev pod njegovim vodstvom zaorila slovenska pesem ter odmevala daleč tja po kraški zemlji, da je postalo marsikatero oko solzno. Rajni je bil dolgoletni zvest naročnik „Slovenskega Gospodarja.“ Bog tolaži njegovo ženo in dobro mater. Tebe pa, dragi prijatelj, hočemo ohraniti v trajnem, blagem spominu.

Cez leto dni nismo mogli ničesar zvedeti o Babičevem Lojzetu iz Stare ceste pri Ljutomeru, ki je služil pri X. bataljonu, 3. stotnji 87. pešpolka. Šele sedaj smo dobili žalostno poročilo od avstrijskega Rdečega križa na Dunaju, da je Lojze žrtvovale že lani meseca julija svoje mlado življenje za cesarja in domovino v bojih na Doberdobju. Bil je vzrled pravega dobrega otroka ter so starši zgubili z njim kot edinim sinom svojega najljubljenejšega otroka, svojo oporo za stara leta. Lojze ni samo obetal postati dober gospodar, ampak tudi vrl in umen občan, kajti bil je zelo nadarjen in teh darov ni zanemarjal, ampak iskal razvedrila v dobrih knjigah in časopisih. Vsem nam ostane Lojze v najlepšem spominu.

Domovini na oltar je dne 23. septembra položil v najboljši dobi svoje življenje Anton Cafnik, posestnik v Močeni pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Bil je mož lepega vedenja in krščanskega življenja, dober gospodar, zvesti mož svoje žene in skrben oče svojih otrok. Priljubljen je bil pri svojih sosedih za radi svoje krotkosti in ljubeznivosti. K vojakom je bil poklican dne 17. januarja 1916 in je devet mesecev zvesto spolnoval dolžnosti do Boga in cesarja. V bolnišnici v Puli mu je smrt pretrgala nit življenja v 47. letu svoje starosti. Rajni zapušča ženo in tri nepreskrbljene sinove. Nepozabni mož, sladko in mirno spi, dokler nas angeljska trobenta k življenju ne zbudi.

Bodi vsem padlim slovenskim junakom zemlja lahka!

Sklicanje državnega zbora.

Predsednik poslanske zbornice dr. Silvester je razposlal na načelnike strank vabila, v katerih jih vabi za dan 23. oktobra k razgovoru, ali se naj skliče poslanska zbornica in ali načelniki jamčijo za miren razvoj zborničnega zasedanja. Češke stranke niso zelo navdušene za zasedanje in pravijo, da je šlo tudi dosedaj brez državnega zbora in da poslanci niso voljni, prevzeti odgovornosti za to, kar je vlada že ukrenila.

Nemci o vojskovanju.

Na Nemškem je veliko prostosti in tam je državljanom tudi dovoljeno, izraziti svoje mnenje, ali dela državni kancelar pravo politiko ali ne. Nekateri očitačo državnemu kancelarju, da on zavira brezobziren boj podmorskih čolnov proti Angliji in drugim sovražnikom, ker jih noče z ozirom na to, da bo vendar moral enkrat z njimi mir sklepati, popolnoma odbiti. Nadalje mu očitačo, da ni Italiji napovedal vojske takoj ob začetku italijanske vojske proti Avstriji, ker bi potem nemško-avstrijska armada že stala lahko v Apeninah ter imela krajšo bojno črto, kakor sedaj. V razgovor se da reči, da državni kancelar Bethmann-Hollweg gotovo boljše pozna zunanje razmere, kakor njegovi nasprotniki in da je politiko lažje delati po izvršenih dogodkih, kakor pred njimi. V odseku nemške zbornice za zunanje zadeve se sedaj veliko razpravlja o kancelarjevi politiki.

Volitev predsednika v Severni Ameriki.

Dne 8. novembra je volitev predsednika Severo-ameriških Združenih držav. Poročila o pripravah za volitev so sicer jako skopa, toda spoznati se da iz

njih vendar le, da bo bržkone zopet izvoljen za predsednika dosedanj predstnik Wilson. Wilson je velik prijatelj Anglije in tih ter prikrit nasprotnik Avstrije in Nemčije. Znano je, da je Wilson zahteval odstranitev našega poslanika Dumbe, ki je odgovarjal Avstrijcem, da bi delali v ameriških fabrikah municije za naše sovražnike. Avstrija sedaj nima svojega poslanika v Severni Ameriki. Tudi Nemčiji dela Wilson zaradi podmorskega boja neprestano težave. Na zunaj se dela Wilson kajpada, kakor da bi bil silno nepristranski. Ravno ker mora vsaj na zunanji varovati značaj nepristranosti, za to nekateri mislijo, da bo sedaj koj po volitvi vprašal vojskovođe se države, ali so voljne skleniti mir in pod kakimi pogoji. Izvolitev bi bila najboljša prilika, da nastopi kot nepristranski posredovalec za mir.

Nemški P-čolni v Ameriki.

Veliko pozornost vzbujajo poročila, da se je več nemških podmorskih čolnov pojavilo pred severo-ameriško obaljo in da je potopilo že celo vrsto sovražnih ladij. P-čola št. 53 je dne 7. oktobra priplul v severoameriško pristanišče Newport in je prinesel nemškemu poslaniku grofu Bernstorffu lastnoročno pismo cesarja Viljema za ameriškega predsednika Wilsona, katero mu je Bernstorff že tudi izročil. Cesar Viljem odgovarja Wilsonu na njegovo, pred kratkem mu doposlano pismo glede ameriške pomoči poljskemu prebivalstvu. Četverosporazumovi listi pišejo, da je cesar Viljem prosil Wilsona za mirovna posredovanja. Iz Vašingtona in Berlina pa se zanika, da bi se v cesarjevem pismu, oziroma v pogovoru med Wilsonom in Bernstorffom sploh omenila besedica o miru. Pač pa je baje Wilson radi delovanja nemških P-čolnov ob ameriški obali zelo razburjen.

Koliko ladij so P-čolni potopili.

Natančnega števila ladij, ki so jih P-čolni na potu v Ameriko in ob ameriški obali v mesecu oktobru potopili, se še ne more flognati. Nekatera poročila pravijo, da znaša njih število nad 60. Dne 4. oktobra je nek P-čoln na potu v Ameriko potopil francoski parnik „Gallia“, ki je vozil 2000 francoskih in srbskih vojakov. Rešilo se je 1362 mož. Na nekaterih potopljenih ladjah so bili tudi Amerikanci. P-čolni pa navadno spravijo potnike, predno potopijo ladjo, na varno. Ali bo radi poostrenejega boja P-čolnov nastal nov spor med Ameriko in Nemčijo, se še danes ne da reči.

Rumunsko bojišče.

Rumuni se umikajo iz Sedmograškega! Na celi črti od Oršove do bukovinske meje na severu potiskajo naše čete Rumune nazaj čez mejo. Najvažnejši uspeh našega orožja proti Rumunom od zadnjega našega poročila je sijajna zmaga pri mestu Braševu (Kronstadt). Po tridnevni vroči boji so se naše čete v soboto, dne 7. t. m., polastile tega mesta, ki leži severno od obmejnega prelaza Predeal. Plen pri Braševem je izredno velik. Se večji pa je pomen naše zmage. Rumunska fronta je pri Braševem nekako razbita v dva dela. Na fronti med Braševim in Oršovo so naši iztrgali Rumunom celo vrsto obmejnih višinskih postojank. Pri Vulkanskem prelazu (južno od Petrovega) stojijo deli naših čet celo že na rumunskih fleh. Na fronti od Braševga proti severu do bukovinske meje so naši v uspešnih bojih z Rumuni. Tukaj so naši dne 6. t. m. zavzeli mesto Szekely-Udvarhely (Oderkellen) severozahodno od Braševga. Smelo lahko rečemo, da je cela rumunska fronta na Sedmograškem omajana, dasiravno dobivajo Rumuni neprestano pomoč.

Iz Dobruče nobenih posebnih poročil. Obe sovražni armadi se pripravljata na bodoče boje. O ponesrečenem rumunsko-ruskem prehodu čez Donavo pri Rahovem, o katerem smo že zadnjič pisali, se še poroča, da je tam izgubilo življenje do 15.000 ruskih in rumunskih vojakov.

Braševu naše.

Pet tednov, t. j. od 30. avgusta do 7. oktobra, so bili Rumuni gospodarji sedmograškega mesta Braševu. Dne 4. oktobra se je na severni, zahodni in vzhodni strani mesta razvila huda bitka, ki je trajala cele tri dni in se je dne 7. oktobra končala s popolno zmago naših čet. Sovražnik je od severovzhodne strani iz doline reke Alute dobival neprestano ojačenja, ki pa niso bila v stanu, našega prodiranja proti Braševu ustaviti. Armada generala pl. Falkenhayna se je v soboto, dne 7. oktobra, v krvavih poličnih bojih polastila mesta Braševu in potisnila sovražnika proti jugu na mejno gorovje.

Velik plen v Braševem.

V bitki pri Braševem so naši odvzeli Rumunom: 1175 vjetnikov, 25 topov (med temi 13 težkih), mnogo municijskih vozov in orožja, 2 lokomotive, čez 800 železniških vozov, ki so bili popolnoma obloženj

z živili in drugim vojnim građivom. Sovražnik je imel tudi izredno težke krvave izgube. Več tisoč mrtvih Rumunov pokriva bojišče pri Braševem.

Borba v Jurjevškem gorovju.

Na črti severovzhodno in severno od Brašvega do bukovinske meje so čete našega generala Arca dosegle zadnji teden znatne uspehe. Dne 7. t. m. so domobranci huzarji zasedli mesto Szekely-Udvarhely (Oderkellen). Sedaj potiskajo naši Rumune že v pokrajino Čik, to je, ob gornji tok reke Alute, čez pobočje Jurjevškega gorovja.

Pri Rahovem izgubilo življenje 15.000 mož.

Že zadnjič smo poročali o ponesrečenem prehodu rumunsko-ruskih čet čez Donavo pri Rahovem. Dodatno se še poroča, da je vsled napada avstrijskih podonavskih monitorjev in bolgarske artilerije na tem prostoru zgubilo življenje 15.000 Rumunov in Rusov, ki so večinoma utonili v valovih Donave.

Rusko bojišče.

Dne 5. oktobra so Rusi med rekama Narajovka in Zlota Lipa ter južno-vzhodno od mesta Brzeznani napadali z veliko silo naše postojanke, da bi prebili našo vzhodno-gališko fronto in prodrli do Lvova. Hudo so tudi napadali na črti med železnicama iz Brodija in Zborova v Lvov. Vsi tozadevni ruski napadi so bili odbiti. Zahodno od Lucka v Voliniji so bili večji ruski napadi dne 9. oktobra odbiti. V Karpatih razven manjših spopadov razmeroma mirno.

Italijansko bojišče.

Na primorski fronti so Italijani zadnje dni preteklega tedna pričeli z osmo ofenzivo, ki glede srditosti prekaša vse dosežanje borbe na Krasu. Vojvoda d'Aosta, poveljnik Italijanov na Primorskem, ima proti nam zbranih od 180.000 mož in ogromno artilerijo, katero je pomnožil z 200 novimi, izredno težkimi francoskimi topovi.

Najhujši sovražni pritisk je zopet na črti med morjem in Mirenskimi gradom pri Gorici. Sovražnik je zadnje dni vzhodno od Doberdobskega jezera hotel na vsak način predreti našo fronto v smeri proti Kostanjevici. A ni se mu posrečilo. Po osemidnevni, izredno hudi artilerijski predpripravi so Lahi dne 9. oktobra na črti med Mirenskimi gradom in Doberdobskim jezerom prešli k splošnemu napadu. Naši pa so vse silovite sovražne navale častno odbili in ohranili vse postojanke v svoji posesti. Tudi vzhodno in severovzhodno od Gorice so Italijani dne 7. okt. pričeli z napadi proti višini Sv. Katarine med Solkanom in Kronbergom, a so bili zavrženi.

Na Tirolskem se ponavljajo boji na južnovzhodni meji. Naši trdno držijo svoje dosežanje postojanke.

Proti naši armadi 180.000 Lahov.

V sedmi soški bitki nam je izborna služila okolnost, da se je bila naša bojna črta zožila od 17 na 12 km. Na to frontno širino 12 km so vrgli Italijani vso svojo III. armado: 20 infanterijskih brigad, 1 kavalerijsko divizijo, 15 berzaljerskih bataljonov. Ogromna oborožena sila okoli 180.000 mož se je vrgla na mali odsek, na milijone streliv iz stotin topov je obsulo naše vojake, cilj sedme bitke je bil: Trst! Z zavojevanjem Komenske planote je hotel Kadorna dobiti Trst. Z dveh strani je hkratu napadel, z dveh strani je hotel zajeti Komensko planoto, severno med Lokvico in Vipavsko dolino, južno iz doline pri Brestovici. Napasti je moral čelo s čelom, zato pa so izgube III. italijanske armade toliko hujše in namen napada ni bil dosežen.

Najtežja in najbolj krvava bitka.

O vsaki italijanski ofenzivi do sedme je bilo polno poročil, o sedmi ofenzivi pa so Italijani čudovito molčali, samo par izgovorov je bilo vrženih v javnost in poročalo se je celo, da se je vojvoda d'Aosta sprl s Kadorno, zapustil armadno vodstvo na Krasu in odšel v Rim. Nekoliko več jasnosti o italijanskem porazu v sedmi ofenzivi na Krasu podaja znani major Moraht, ki piše v berlinskem časniku "Tageblatt":

"Neki članek v "Secolo" dne 24. septembra vzbujal vtisk, da je v širših plasteh Italije naraslo spoštovanje do avstro-ogrške armade in izrečno se povdarja, da je žilavost obrambe nepre-

kosljiva. O pred kratkim končani in za Italijo nesrečno potekli sedmi soški bitki se razpravlja s temi pomembnimi besedami: "Štiri dni in štiri noči brez kakega odmora se je bila morda najtežja in najbolj krvava bitka vse naše vojne." Ako se hoče to pripoznanje prav ceniti, se moramo spomniti, da so Kadornova poročila o zadnji ofenzivi skoro popolnoma molčala, in da se je izjalovil napad vojvode d'Aosta."

17.000 granat v enem poldnevu

Vojni poročevalec Karl Fr. Novak poroča, da so Italijani dne 9. oktobra na črti, dolgi 1½ km, med Doberdobskim jezerom in Kostanjevico od jutranje zore do poldneva vrgli proti našim postojankam nič manj nego 17.000 granat, na postojanke neke naše stotnije pa v dveh urah 2000 topovskih izstrelkov. Iz tega sledi, kako hudi in težki boji se bijejo na južnem odseku naše kraške fronte.

Svet se čudi junaštvu naših čet.

Švicarski vojaški strokovjak piše v časniku "Bund":

"Cel svet se mora čuditi izvanrednemu junaštvu avstrijskih čet na Primorskem. Več desetisoč topovskih krogel izstrelijo Lahi vsak dan proti Avstrijcem, a ti vstrajajo. Avstrijce se mora smatrati za največje junake sveta."

Med te junake se štejejo v prvi vrsti tudi naši domači polki, n. pr. celjski 87. pešpolk, kateri je v krvavi bitki pri Lokvici dosegel vane nevenljivega junaštva.

Francosko bojišče.

Velika ofenziva angleško-francoskih armad ob reki Sommi se še vedno nadaljuje. Tudi na severnem bregu reke Ancre ter ob severo-zahodni francoski morsk obali pri mestu Ypern so začele angleške čete hudo napadati nemške postojanke. Nemci vnovič obstreljujejo trdnjavo Verdun.

Macedonsko bojišče.

Vsled porazov na Sedmograškem je Rumunija zaprosila četverospozorazum, da ji nujno skoči na pomoč. Zlasti na macedonskem bojišču bi naj general Sarraill razbremenil Rumunijo z živahnim napadanjem bolgarskih postojank na črti Bitolj-Florina ter ob reki Vardar, da bi bila Bolgarija na ta način prisiljena, odtegniti večje število čet iz Dobruče na macedonsko bojišče. Dne 6. oktobra je napravil general Sarraill več močnih sunkov zahodno od železnice Bitolj-Florina ter med jezerom Prespa in reko Vardar, toda odbiti so bili vsi tozadevni sunki. Istega dne je angleško vojno brodogradništvo obstreljevalo bolgarsko obrežno mesto Dedeagač v Egejskem morju. General Sarraill ponavlja sedaj dan za dnevom svoje napade na omenjeno fronto. Razven vzhodno od železnice Bitolj-Florina, kjer je prekoračil dne 9. oktobra desni breg reke Črne, ni dosegel nikjer nobenih posebnih uspehov.

Tedenske novice.

Duhovniške vesti. Za kn.-šk. konzistorijalne svetnike so imenovani prečastiti gospodje kanoniki: dr. Ivan Tomažič, Rudolf Janežič in Alojzij Arzenšek ter prečastiti g. arhidijakon v Konjicah Franc Hrastelj. — Dne 4. t. m. je umrl nagle smrti č. g. Anton Kolar, župnik v St. Ilju pri Velenju. Pogreb je bil dne 6. oktobra. Rajni je bil rojen dne 16. jan. 1863 pri St. Jerneju pri Ločah in dne 25. jul. 1890 v mašnika posvečen. Imel je srčno napako, katera mu je sedaj tako naglo utrgala nit življenja. Bil je pobožen duhovnik, plemenit človek in zvest prijatelj. Svetila mu večna luč! — Za provizorja župnije St. Ilj pri Velenju je imenovan vlč. g. Ivan Gorišek, župnik na Gornji Ponikvi.

Za notarja v Šoštanju je imenovan notarijatski kandidat Jožef Hiris, ki je bil v pisarni mari-borskega notarja Hansa.

Novice od ogrskih Slovencev. "Novine" poročajo: Hotiška občina si je zbrala za učitelja Ludovika Antauer, ki je učiteljsko službo pred tem že v Čentibi opravljao. Novi učitec zna tudi dobro slovenski — Črnelavski ciganje so čemerne gobe jeli. Kda je petim hudo gratalo, so je z velikim jočem v sobo-čko bolnišnico spravili. Tu so njim po večkrat želodce oprali med velikim jokanjem i kričom pa za 1 den so že veselo i zdravo vsi šli nazaj v Črnelavce. — Novi podsodec v Dolni Lendavi je postao dr. E. Schadl pri okrogli sodnji. — Šest sinov ma v boji Benkička z Topolovec. Anton, štiri zdaj drugoče

ide na bojišče, nam kuražno to-le piše: "Dvakrat že sem bio ranjen. Marcija Iga v Voliniji mi je šrapnel kosti kalao, pred tistim sem pa v nogi bio ranjen. Hvala Bog, ozdravo sem i sem se drugoče glaslo na vojno službo. Bočkorastoga Rumuna bi tudi ešče rad plodo, ove že poznam. Veselo ščem naduže trpeti za domovino."

Zardec križ. Na gostiji Jožefa in Elize Sever v Krčevini pri Ptujju se je nabralo 30 K za avstrijski Rdec križ.

10 milijard 5. nemškega vojnega posojila. V Nemčiji so podpisali za 5. nemško vojno posojilo čez 10 milijard 500 milijonov mark.

Cesarju čestitajo. Z bojišča se nam piše: Dočakali smo tretje leto te velikanske in grozovite vojske, pa tudi preveseli dan, v katerem naš sivolasi vladar v teh viharjih časih v tretje obhaja svoj slavni god. S celim slovenskim narodom kličemo tudi mi branitelji naše domovine: Naj živi naš dobri oče, presvetli cesar in kralj! Pristrčne pozdrave od nas slovenskih domobrancev iz visokih planin! Fabjan-čič Avg. iz Posavja, Jože Čečko iz Celja, Jan. Jug in Blaž Žnuderl iz Slov. gor.

Slovenski lovci pozdravljajo. Srčne pozdrave slavnemu uredništvu in vsem znancem pošiljajo slovenski fantje in možje 18. lovskega bataljona z bojišča, kamor nas tudi pride naš vrli "Slovenski Gospodar" obiskat in nam prinaša novice iz drage domovine. Telefonist podlovec Falež Stefan iz Orehove vasi pri Slivnici, patroljni vodja Valand Jože iz Gorice pri Pragarskem, Gselman Fr. iz Orehove vasi pri Slivnici, Oblak Franc iz Spodnjih Hoč, F. Potočnik iz Hočkega Pohorja, Jernej Črepinko iz Bukovcev pri Polskavi, Anton Podkrižnik iz Kopivnika nad Framom, Alojz Ilešič od Sv. Jurija ob Ščavnici, Franc Slaček iz Ročice v Slov. gor., Jožef Kampuš iz Gradeca, Friderik Bračko od Sv. Jurija ob Pesn., Peter Kurnik od Sv. Ane v Slov. gor., Fr. Rajšp od Sv. Benedikta v Slov. gor., Jožef Hauringer od Sv. Križa nad Mariborom, Janez Kaizer od Sv. Barbare v Slov. gor., Karol Šabeder od St. Ilja v Sl. g., Anton Perko iz Dogoš pri Mariboru, Jakob Geratič iz Maribora, Simon Požarnik iz Ruš pri Mariboru, Franc Marinšek iz Ruš pri Mariboru, iz Primorskega lovci: Valentin Klec, Rudolf Žagar, Anton Skubin, Anton Džbeljak, Stefan Marak, Karol Karabus in Ivan Komar. Na zdar!

Savinjčan ob Soči. Naš prijatelj Matija Bošnač, doma iz Braslovč, nam piše od Soče: Počasi tečejo dnevi; kakor kateri more in sme, si jih krajša. Meni pomagaš v tem oziru tudi ti, dragi "Slov. Gospodar", ki me redno obiskuješ in naznanjaš novice bolj žalostne kot vesele iz moje domovine, ko naznanjaš smrt, nesreče itd. Glede živil je zdaj že skoraj vse na karte in tudi kmetom se bo, kakor naznanjaš ti, "Slovenski Gospodar" in kakor poročajo naši od doma, bolj pičlo merilo to, za kar so tako trpeli celo leto ob potu svojega obraza.

Tebi, kmetski list "Slovenski Gospodar", se kot kmet zahvaljujem, ker vidim, da kolikor moreš in smeš, vrlo zastopaš pravice mojih stanovskih tovarišev-kmetov. Po tebi pa tudi pošiljam pristrčne pozdrave v svojo domovino in srčno zahvalo vsem, ki so pomagali, da je tako skrbno ohranjen moj dragi dom.

Ponovno odlikovan Mariborčan. Poročnik H. Verderber, sin tukajšnjega prvega državnega pravdnika, je bil odlikovan z malo in veliko srebrno hrabrostno kolajno in je prišel nedavno v rusko vjetništvo. Sedaj je pa bil vnovič odlikovan s Signum laudis. Tudi njegov brat se je bojeval na ruskem bojišču, kjer je padel junaške smrti za cesarja in domovino.

Mrtvi se oglašajo. Vinko Bauman iz Partinje pri Sv. Juriju v Slov. gor. nam piše: Moj sin Vincenc Bauman je bil od začetka vojske na ruskem bojišču. Bil je tam težko ranjen in vjet. Ko je ozdravel, mi je pisal. Potem je prišel v žalostno Sibirijo. Od tistega časa je preteklo polnih 22 mesecev, ne da bi dal kak glas od sebe; zato smo ga že obžalovali kot umrlega. Ljubi Bog pa nas je potolažil. Nedavno sem dobil njegovo pismo, da še živi in je zdrav. To mi je v veliko tolažbo in veselje.

Popisovanje letnika 1899. "Primorske Novine" poročajo, da se bo v mesecu novembru in decembru izvršilo popisovanje letnika 1899, ki bo v slučaju potrebe poklican prihodnje leto pod orožje.

Vojakom na bojišču. Poštno ravnateljstvo za Stajersko razglašajo: V zadnjem času se množijo slučajji, da pošiljajo svoji vojakom na bojišče razna jedila, kot grozdje, sveže sir, sirovo maslo, pecivo itd., torej predmete, ki se kaj radi pokvarijo, postanejo nezavžitni in se morajo uničiti. Pri tem ima odpošiljatelj nepotrebne stroške, naslovljenec pa nobene koristi. Torej ne pošiljajte takih predmetov vojakom na bojišče. Nadalje je prepovedano pošiljati vojakom na bojišče razne tekočine, kot petrolej, špirit, bencin, in nadalje vžigalice itd. V pismih na vojake, ki so poštnine prosta in kojih teža posameznega komada ne

znaša več kakor 100 gramov, ni dovoljeno pošiljati tobak, čokolado, zdravila itd., marveč se smejo pošiljati samo pismena obvestila.

Kolekovanje prošenj za oprostitev od črnovojniške službe. Finančno ravnateljstvo razglasa, da morajo biti odslej naprej kolekovanje s kolekom po 1 K za vsako polo vse prošnje za oprostitev črnovojnikov od črnovojniške službe.

Koleki za račune bodo znašali po razglasu naredbe finančnega ministra, ki izide v kratkem, sledeče: Kolek za račune do 20 K bo 2 v; do 100 kron bo 10 v; do 1000 K bo 20 v, in od več kakor 1000 K pa 50 v od vsake pole. Kolke se mora počez prepisati in sicer se lahko porabi podpis stranke in datum, ali pa se pritisne čez kolek štamplja osebe ali tvrdke, ki je izdala račun.

Pošte sprejemajo deljene dvекronske bankovce. Poštno ravnateljstvo za Štajersko naznanja, da bodo do preklica sprejemali poštni uradi dvекronske papirnate bankovce, raztrgane čez polovico in na 4 dele in sicer brez vsakega odbitka.

Vreme v oktobru. Pravijo, da je v tem mesecu vreme zelo spremenljivo in negotovo. Oktobar ima le eden odločen dan, to je 24. dan; toda kdo se naj na njega zanaša, ko je že itak na koncu meseca. Če je namreč oktober zmerno vlažen in mrzel, nastane na 24. neprijeten zimski dež. Če pa je ta mesec do tedaj popolnoma suh ali pa tudi popolnoma deževen, se tudi 24. ne zgodi nikaka sprememba. Solnce stopi 24. dan v znamenje škorpiona. 16. Suhoten sveti Gol nam oznanjuje, da na leto suša nasleduje. 18. Sveti Luka v roke huka. 28. Po svetem Simonu in Judi že približa nam zima se tuji. — Če vinotok zmrzuje, prosinca že odjenjuje. — Ko žerjav leti na tuje, zima že se približuje. — Če nerado pada listje z drevesa, bo pomlad kaj rada polna vsa mrčesa. — Če z drevja zgodaj listje pada, njive bodo k letu rodovitne rađe.

Pozne gobe — pozni sneg. Ker je letos v septembru in oktobru raslo po gozdovih mnogo gob, prerokujejo stari ljudje mnogo in zelo poznega snega. Drugi pa, ki prerokujejo na breze, pa pravijo, da bo letos zgodnji sneg, ker je že pričelo brezovo listje odpadati.

Ječmenček na očesu. Namaži ga večkrat z medom ali skuhaj malo makovih glavnic na mleku, namoči krpico in naveži; ječmen dozori prav hitro.

Dijaška kuhinja v Mariboru je imela svoj letošnji občni zbor dne 22. septembra t. l. v tukajšnji Posojilnici. G. predsednik ravnatelj H. Schreiner je navzočim društvene ude, ki so se v zadostnem številu udeležili zborovanja, pozdravil ter se je z lepimi in priznalnimi besedami spomnil vrlega društvenega odbornika, profesorja Ivana Markošek, ki je dne 11. aprila 1916 tako nenadoma, žal, prerano umrl. Tajnik, profesor dr. Anton Medved, je podal poročilo o društvenem delovanju v šolskem letu 1915-16. Vkljub mnogoterim zaprekam in težavam, posebno vsled nastale velike draginje, je društvo redno in vstrajno delovalo. Vsak dijak, ki se je za podporo oglašil, je bil uslišan, s skromnimi močmi se je vsakomur ustreglo. Opoldansko hrano je dobivalo vsak dan 22-27 dijakov. Vseh obedov je bilo razdeljenih 4907, dokaj manje, kakor prej v mirovnih časih, to pa iz lahke umljivih vzrokov: mnogo dijakov iz višje in deloma tudi iz nižje gimnazije, kakor tudi iz učiteljskega je bilo vpoklicanih v vojaško službo, posebno pa je bilo opaziti silno nizko število učencev, došlih v prvi gimnazijski razred. Blagajnik profesor M. Pirc je poročal o stanju blagajne, ki se sme imenovati prav ugodno. Društvenih dohodkov — skoraj samih darov — je bilo 5108,09 K, izdatkov pa 4934,80 K. Da se je dosegel tako lep uspeh, je vsega priznanja vredna zasluga vrlih in požrtvovalnih naših podpornikov. Hvala in slava njim vsem! Ostali so našemu društvu zvesti vzlic velikim žrtvam, katere zahtevajo od njih sedanjti tako resni časi. Njihovo srce je bilo prošnjam ubogih, potrebnih in vrednih dijakov vedno odprto, njihove roke vedno pripravljene darovati in pomagati. Društveni odbor jim odkritosrčno kliče: Bog Vam povrni tisočero! Tistih, ki so naši Dijaški kuhinji poklonili posebno zdatne podpore, se moramo pa imenoma spomniti. Sledeči so: slavna Posojilnica v Mariboru, naša največja podpornica že od nekdanj, letos z darom 1500 K; slavni deželni odbor v Gradcu, pri katerem za nas tako vneto posreduje deželni odbornik dr. Karol Verstovšek; Njega ekselencen knezoškof dr. Mihael Napotnik, dr. Fran Rosina, dr. Radoslav Pipuš, Okrajna hranilnica v Slovenjgradcu, kaplan Franc Rampre, Hranilnica in Posojilnica v Šmarju pri Jelšah, divizijski župnik Alojzij Čížek, e. in kr. duhovni profesor Ernst Terstenjak, Mohorjani v Slivnici pri Mariboru, nadžupnik Ivan Lenart, Hranilno in posojilno društvo v Ptuj, Posojilnica v Framu, tiskarna sv. Cirila v Mariboru, e. in kr. nadzdravnik dr. J. Rajšp, Okr. posojilnica v Ormožu, e. in kr. vojni kurat Franc Osterc, e. in kr. fregatni zdravnik dr. Josip Majcen, župan Franc Thaler, prof. dr. Anton Medved in M. Verstovšek, bogoslovec Amon Leopold, Franja Vošnjak. Vsem dobrotnikom ohrani društvo neminljiv spomin. Posebno pristržno zahvalo izreka društveni odbor gospej in gospodu Kirbiš, hišnemu posestniku in gostilničarju v Mariboru, za podelitev hrane in zelo prijazno oskrbo naših dijakov. Letos nadaljuje Dijaška kuhinja svoje velekorisno delo. Imamo sedaj vsaki dan 20-25 dijakov na obedu. Draginja je od lani zelo občutno poskočila. Sila je torej velika.

Radi tega se slavnemu občinstvu vseh slojev najiskrenejše priporočamo! Vse preblage dosežanje podpornike in vse prijatelje naše srednješolske mladine prosimo, da nas podpirajo z milimi doneski. Ne pozabite mariborske Dijaške kuhinje! Spominjajte se nje pri slovesnostih in sestankih! Vsak dar nam bo vrlo dobrodošel. Ze vnaprej Vam kličemo: Hvala Vam lepa! — Za tekoče šolsko leto je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik ravnatelj Henrik Schreiner, tajnik profesor dr. Anton Medved, blagajnik profesor Mat. Pirc, podpredsednik dr. Fran Rosina, odborniki dr. Radoslav Pipuš, Ivan Vreže in profesor Franc Voglar.

Dijaški kuhinji v Mariboru je pred kratkem podelil deželni odbor izjemoma visoko podporo 1600 kron. Dež. odbornik dr. Verstovšek je v seji posebno poročal o žalostnih razmerah slovenskega dijaštva v Mariboru, ki niti za najvišjo ceno ne dobi hrane.

Gospodarske novice.

Glede rekvizicije žita. Ker nam vedno prihajajo vprašanja, koliko žita si sme posestnik obdržati, zato ponavljamo: 1. Za klajo si sme obdržati: ovsu 300 kg za vsakega konja; ječmena eno četrtino, odraunši prej za seme potrebno množino; grašice dve tretjini vsega pridelka; turšice eno četrtino, odraunši prej za seme potrebno množino. 2. Za živež si sme obdržati: za osebo 132 kg žita na leto. Leto se računi od 15. avg., zato sedaj do nove žetve razmeroma manj, recimo sedaj približno 100 kg. Od teh 100 kg si sme obdržati za živež na osebo in leto 75 kg rži ali pšenice ali ječmena, drugih 25 kg pa ali turšice ali ovsu ali ajde; ako nima turšice, ovsu in ajde, pa se sme vseh 100 kg obdržati ali rži ali pšenice ali ječmena. Od ovsu, kjer ni drugega žita, se sme zaradi pičlega zamletja obdržati 200 kg. Fižola se sme obdržati 12 kg za osebo na leto. Proso-pšeno se ne bode odvezalo. 3. Vsakega s e m e n a si sme obdržati toliko, kolikor ga misli vsejati, fižola pa eno desetino vsega pridelka.

Vaga in mera. En hektoliter (100 litrov) ima teže: pšenica 76 kg, rž 68, ječmen 64, oves 44, proso 88, zmes 72, turšica 80, ajda 60, fižol 88, grašica 92. Pri nezluščeni koruzi se računi pri vagi tri četrtine zrnje in ena četrtina stročje. Pri moki se računi 80 kg moke, je toliko kakor 100 kg žita.

Od Osrednjega čebelarkega društva v Ljubljani. Glede neobdačenega sladkorja se naznanja, da bo tovarna radi pomanjkanja vreč poslala samo vreče po 100 kg. Ker tudi v Ljubljani ni dobiti ne vreč, ne blaga za vreče, si odbor Osrednjega čebelarkega društva ni mogel pomagati drugače, kakor da bo poslal sladkor podružnicam, da ga porazdele predsedniki posameznim udom, ki naj prinese vreče sabo. Deloma se bo poslal sladkor tudi nekaterim udom skupno. Vse to se bo pismeno naznanilo. Ker je bilo dovoljenih namesto 300 stotov samo 100 stotov sladkorja, odbor nikakor ni mogel ustredi pri razdelitvi vsem željam, zlasti se ni mogel ozirati na večja čebelarska podjetja, katerim bi z malo množino itak ne bi bilo pomagano. Kadar se dovoli drug sladkor, pridejo na vrsto oni, ki ga sedaj niso dobili. — Osrednji odbor.

Oddaja kotlov. Z dežele se nam piše: Z veliko naglico so se odjemali letos svinjski kotli, češ, naj si gospodinjstva hitro nabavijo nadomestila. Sedaj smo si nakupili — kakor smo dobili — po večini železne pocinjne kotle, a tu šele čez pol leta pride brzojav ministrstva, da so ti kotli živini škodljivi. Židovske tvrdke so s prodajo kotlov napravile prav dober kšeft. Kdo pa povrne našim ljudem toliko napravljeno škodo in izgubo? Ali se ne bi bilo moglo poprej izvedeti o škodljivosti teh kotlov, katere je vse kupovali? Čudimo se, da pusti centrala za nabavo kovin še sedaj ležati rekvirirane kotle v prostorih, kamor smo jih znosili in da nam jih do sedaj še nihče ni plačal!

Novo cene za sladkor. Štajersko cesarsko namestništvo je določilo cene za sladkor pri prodaji in sicer: Doklada za sladkor pri prodaji na debelo, torej zvišanje cen, znaša K 2.25 za 100 kg, pri prodaji na drobno pa 6.75 v za 1 kg. Temu primerno so sedaj okrajne politične oblasti izračunale cene za sladkor pri prodaji na drobno in na debelo za posamezne kraje. Te cene stopijo v veljavo z 12. oktobrom, in morajo biti nabite po vseh prodajalnah, kjer se prodaja sladkor in na drugače običajni način. Prestopki zoper to naredbo se kaznujejo z denarno globo do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev.

Mlačev vlažnega žita. Dognalo se je, da poljedelci čestokrat omlatijo še popolnoma vlažno žito, da zamorejo vstreti oblastvenim naročilom glede oddave žita. Tako žito se ne da hraniti in se tudi moka kaj rada pokvari. Brez primerne pažnje v skladiščih, mlinih in drugih žitnih shrambah se tako vlažno žito vname, začne kaliti in se spridi, da ni primerno za človeški živež. Sicer je res koristno, če se z naglim poslovanjem zamore pokriti potreba na mlinskih, oziroma žitnih pridelkih, vendar pa se vlažno

žito pod nikakim pogojem ne sme brez prejšnjega posušenja v skladišča speljati. Politična okrajna oblastva imajo nalog vršiti tozadevno nadzorovanje.

Mak in laneno seme zaseženo. Kakor smo že poročali, je vlada zasegla vse zaloge maka in lanenega semena letošnjega pridelka. Nadalje je vlada določila, da se smejo pridelki maka in lanenega semena prodajati samo vojno-žitno-prometnemu zavodu, oziroma pooblaščenec tega zavoda. Cena za meterski stot maka je določena s 150 K, za meterski stot lanenega semena pa s 100 K. Pripomni se, da bo imenovani zavod kupoval samo dobro posušeno, očiščeno in zdravo blago. Rok, v katerem morajo kmetje oddati odvišne zaloge maka in lanenega semena, še dosedaj ni določen, tudi še ni določena množina maka in lanenega semena, katero si smejo kmetje obdržati za domačo rabo. Tozadevna odredba vlade bo izšla v najkrajšem času.

Divji kostanj zasežen. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa, da je zasežen divji kostanj. Pravico nakupovati divji kostanj ima samo osrednjica za krmila na Dunaju, oziroma pooblaščenec te osrednjice. Cena za divji kostanje je določena na 18 K za meterski stot.

Svinjski podplati. Nekdaj so na deželi dali svinjske kože vdlati na počplate. Zadnja leta pa se je z ozirom na visoke cene svinjskim kožam to opustilo ter so se kože raje poprodale. Ker se govejih podplatov sedaj niti za drag denar ne dobi, priporočamo, da se naj letos da mnogo svinjskih kož vdlati na počplate.

Napravite si mnogo domačega kisa. Umetni kis ali jesih postaja vedno dražji. Priporočamo, da si napravijo letos na deželi več sadnega in vinskega kisa kot navadno, ker se bo isti letos zelo drago prodajal.

Kam se prodajajo kosti, po kakšni ceni in v kakšnem zavodu jih je odpošiljati? Odgovor: Glasom ministrske odredbe z dne 11. maja t. l., drž. zak. št. 136, je vsakdo, ki ima nad 100 kg kosti, jih dolžan v priporočenem pismu ponuditi Centrali za kosti na Dunaju, katere naslov se glasi: „Colla“, Gesellschaft m. b. H. in Wien, I., Fischhof 3. Centrala povrne poštnino. Cena za dobre kosti je od 20 do 22 K, oziroma za razne kakovosti, ki so v ministrski naredbi navedene, tudi nižja. Ta cena velja le za pošiljate v celih vagonih, t. j. 10.000 kg. Pri manjših množinah do 5000 kg se zniža cena pri 100 kg za 1 K, pri množinah pod 5000 kg za 1.50 K. Cena velja na bližnji železniški postaji brez zavoja in plača centrala zavoj, oziroma vreče vrne.

Sadite orehe! Izmed vsega sadnega drevja je oreh edino plemo, ki ga ne sadimo samo zaradi dragocenega sadja, ampak tudi zaradi izvrstnega in sila dragega lesa. Na tisoče orehovega lesa se je brez potrebe prodalo že v zadnjih desetletjih pred vojsko. Kar je ostalo, je padlo in pada še vedno kot žrtev za domovino. Zato nujno opozarjamo vse sadjarje, ki so še doma in imajo količjak prilike, naj posade kako orehovo drevo. Tuintam v bližini starejših rodovitnih orehov, ki rastejo v grmovju, v mejah in na drugih takih prostorih, se najdejo večkrat mladi oreh, ki se dajo prav lahko in z dobrim uspehom presaditi.

Plesnivi sodi. Ker je letos veliko pomanjkanje žvepla, je ponekod mnogo vinske in druge posede splesnilo, ker se praznih sodov ni moglo zažveplati. Na posredovanje avstrijskih kletarskih nadzornikov je ministrstvo dalo nedavno dovolj žvepla na razpolago, tako da so tovarnarji lahko pripravili dovolj kletarskega žvepla. Priporočamo, naj se vsak skrbno prepriča, ali so sodi dobri ali ne, ker z ozirom na lepe cene vinskemu moštu in sadjevcu bi bila škoda prevelika, ako bi se napolnjevalo plesnive sode!

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatu je postala hmeljska kupčija nekoliko bolj živahna. Na hmeljski trg se je spravilo že tudi nekaj tujega, zlasti savinjskega hmelja, toda pokupilo, oziroma poprodalo se ga še ni nobene množine, vsled česar se ni bilo nastavljenih nobenih cen za tuj hmelj. Dne 2. oktobra se je podalo odposlanstvo avstrijskih hmeljarskih društev k poljedelskemu ministru baronu Zenker, kateremu je potožilo težak položaj hmeljarjev. Odposlanstvo je prosilo vlado, da naj štiti hmeljarje pred brezvestnimi špekulanti ter da določi za hmelj cene, ki bi vsaj približno odgovarjale stroškom pridelovanja. Vlada je dala odposlanstvu zagotovilo, da se bo ozirala na prošnje hmeljarjev ter v najkrajšem času izdala tozadevne odredbe.

Kako se krmi živina z divjim kostanjem? — Prosimo strokovnjake in gospodinj, da nam pojasnijo, kako se poklada divji kostanj živini.

Razne novice.

Mrtev — prišel na dopust. V mesto Wels na Gornjem Avstrijskem je došlo meseca maja z bojišča uradno poročilo, da je padel desetnik Jožef Bauer. Predzadnji nedeljo, dne 1. oktobra, pa je omenjeni Jožef nenadoma došel na dopust v domačo hišo. To je bilo veselo presenečenje! Začeva se je kmalu nato pojasnila. Bauerjev tovariš je bil oblekel Bauerjeve hlače, v katerih je bila njegova legitimacija. Ko je tovariš padel, so ga vpisali med padle kot Jožefa Bauera.

Slamnatí kruh je v poslednjem času priporočal neki nemški učenjak, ljudje so pa z zasmehom brali njegov nasvet. Ali rečeni recept ni prav nič novega. V nerodovitnih letih 1710—1720 so tak kruh v istini pekli in to zopet ravno v Nemčiji in morda ponekod tudi v Avstriji. Pšenično in rženo slamo so prali, sušili, drobno rezali in mleli. Mlinski kamni so pa morali biti dobro in ostro nasekani. Mero take slamnate moke so mešali potem z dvakrat toliko mero ržene moke in iz te mešanice pečeni kruh je bil še dosti dober. Tako vsaj poročajo stara poročila. Koliko je v takem slamnatem kruhu redilnih snovi, se pa žalobog prav nič ne pove, kar je tudi zelo zanimivo.

Beračica zapustila 170.000 K premoženja. — Pred nekaj dnevi je umrla v bolnišnici v Aradu na Ogrskem vdova Ignacija Weiss, znana mešna beračica v Aradu. Po njeni smrti so našli med njeno obleko denarja in vrednostnih papirjev v znesku — 170.000 K. Beračica je umrla brez oporoče. Vsi njeni sorodniki so že pomrli.

Belouška v sadnem vrtu. Posesnik Čarf v Velikovecu mi je pravil to-le mično dogodbico: Rob ob cesti, ki je sedaj precej gosto zasajen s sadjem, je bil svoj čas, ko je kupil hišo, pust; komaj da je tam raslo nekaj bodičastih akacij. Namenil se je takoj, da poseka drevje, ki mu ne donša koristi, in tam nasadi sadje. Ker pa ima rob južno lego in je torej zelo izpostavljen solncu, začetkoma ni hotelo ničesar uspevati; vrhutega je trpinčil sadje zlobni voluhar.

Saditi je moral ponovno, da je prišlo drevje v rast. Gospod Čarf zatrjuje, da je temu uspehu veliko pripomogla belouška, ki jo je prinesel v sadni vrt. Pomorila ali splašila je menda vse voluharje, ki so delali drevju škodo; odslej se le da je začelo drevje bujno rasti. Pravil mi je tudi, da je ostala tista živalica ves čas pri njegovi hiši, prezimila v stelji in se navadila prav kakor mačka na mleko, ki ga ji je dajal redno kot plačilo za policijske posle v sadnem vrtu. Hudo mu je bilo, ko jo je ubil v nevednosti ali hudobnosti neki sosedov fant.

Dopisi.

Maribor. Dne 9. oktobra zvečer se je pripetila v Tegetthoffovi cesti št. 30 nesreča, ki je zahtevala mlado človeško žrtev, 10letni Viktor Glušič, sin čevljarja Glušiča, je našel popoldne istega dne v gozdu pri Kalvariji nad Mariborom bombo, katero je pobral in nesel na dom. Prišedši domov, je deček začel zabijati s kladivom velik žrebclj v bombo, da bi prišel do vsebine. Pomočnik in neka ženska, ki sta zagledala to nevarno dečkovo delo, sta posvarila dečka, a sama pa takoj zbežala v bližnjo sobo. V tem trenutku je grozovito počilo. Bomba, ki je bila najtasana, je dečku razmesarila ves trebuh, tako, da so mu stopila čreva iz trebuha in tudi drugače je zadobil zelo težke poškodbe. Deček je še mogel zapustiti dvorišče, a je kmalu nato umrl. Tudi njegovo 2½ leta staro sestrico, ki se je nahajala v bližini, je kos železa razstreljene granate na nogi hudo poškodoval. Na pomoč prihiteli zdravnik je deklici obvezal rano. Ker se dogajajo slične nesreče vedno bolj pogosto, se ne more zadosti svariti, da vojaki, ki prihajajo z bojišča na dopust, ne pripašajo seboj nerazstreljenih granat, patron in sličnih nevarnih predmetov.

Sv. Peter pri Mariboru. Vse je na vojsko šlo, tudi naše zvonove so odpeljali dne 2. t. m. v Maribor, jih tam stehali ter spravili na kolodvor. Več ne vemo o njih. V župnijski cerkvi so vzeli dva, velikega in rožnovega, na Gori pa samo enega, ker so drugi trije po svoji starosti častivredni in so jih nam zato pustili. Pač pa so vzeli zvonove v kapeljah po župniji in sicer v četrtek, dne 28. septembra. Maks Damiš je še ob 9. uri zvečer pripeljal zvon iz grušovske kapelice. V četrtek zvečer in v petek jutro so še zvonili zvonovi v obeh cerkvah v slovesnim in rajnim župljanom, v petek, ob 8. uri pa so pol ure pritrkavali ali trjankali za god Njega ekske. našemu patronu, prevzvišenemu knezoškofu. Ob 12. uri predpoldne je padel manjši in ob 5. uri popoldne veliki zvon iz zvonika. Zaril se je čez polovico v zemljo. V soboto je padel iz zvonika Golobov zvon na Gori. G. Kirar ga je pripeljal iz Gore k župnijski cerkvi, odkoder so šli na dveh vozovih v ponedeljek. krasno okinčani, od nas. Težka je bila ločitev, toda vse damo radi, da bi nam ljubi Bog le dal kmalu že srečno zmago in zaželjen mir.

Sv. Peter pri Mariboru. († Matija Šnuel.) Dne 6. oktobra, ob 3. uri popoldne, je umrl na Viniški gori 64 let star, po dolgotrajni, mučni bolezní daleč na okrog dobro znani posestnik Matija Šnuel. Bil je mož poštenjak od pete do glave, mož plemenitega srca in kremenitega značaja. Stal je vedno, če tudi z malo številu prijateljev, na strani Kmetске zveze in bil dolgoleten, stalen naročnik naših narodnih listov. Soobčani so si ga izvolili tudi za župana in ko so osnovali pri Sv. Barbari posojilnico, postavili so M. Šnuela za načelnika, katero častno a brezplačno službo je zvesto in vestno izpolnjeval 7 let. Bolehavost ga je prisilila, da je moral odložiti vse te službe. A niso mogli pogrešati tega delavnega moža. Ostal je v načelništvu posojilnice in v občini še bil zanaprej tajnik. Posojilnica barbarška mu je izkazala posebno hvaležnost, da je pošlala g. J. Krajncu, nadučitelja, ki služi sedaj kot narednik v vojni, pa je bil ravno

na dopustu, kot svojega zastopnika k pogrebu, ki je rajnega spremljal od doma, t. j. poldrugo uro daleč k cerkvi in potem se na Goro. Soobčani pa so ga nosili ali mu svetili na tej zadnji poti. Saj jim je bil povsod ljubeznjiv in nesebičen svetovalec in pomočnik, ker je bil izurjen v pisavi in izveden v postavah, ki se tičejo našega kmetijstva. Bil je tudi skrben, razumen in napreden gospodar, blagi mož in predobri oče svojim domačim. Tudi drugod se je kazalo njegovo dobro sree. Ko so pletle njegove hčerke in sosedna dekleta v njegovi hiši vence in krone za cerkev, primicije, različna blagoslovljanja in druge take slovesnosti, se mu je oko svetilo otroškega veselja nad nežnim delom in prijetnim petjem mladine. Ostal je med njimi pozno v noč. Med duhovniki je imel veliko znancev in prijateljev. Spominjal se jih je kaj rad in posebno našteval primicije, kjer je bil prav prijeten gost. Naj se gospodje sedaj tudi nje, pri sv. maši radi spominjajo. Omeniti moramo, da je bil svoje dni tudi vojak-narednik, kar je zopet dokaz njegovih vrlin. Sedaj služita v vojni dva sinova, eden mlajši pri železničarjih v Gradcu, drugi, Ludovik, posestnik v Metavi, pa je baje vjet na Ruske. Gotovo je rajni v smrti uri mislil na njega, katerega edinega izmed otrok ni bilo pri pogrebu. To naj bo pisano v trajni spomin vernemu možu, zavednemu in neustrašljivemu narodnjaku, zaostalim pa v tolažbo. N. p. v. m. l.

St. Ilj v Slov. gor. Nedeljska prireditelj Bralnega društva v korist vojnim namenom je zopet naš pričačkanje dobro uspela. Vse točke, igre kakor petje, so se izbornu obnesle. Slava naši zavedni mladini!

St. Ilj v Slov. gor. Brod v Seluici ob Muri, ki ga je zadnja povodenj odnesla, bo dal tovarnar dr. Feuerlöcher zopet zgraditi.

Sv. Andraž v Slov. gor. Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi v nedeljo, dne 22. oktobra, popoldne po večernicah, v šoli dve gledališki predstavi „Sv. Cita“ in „Ljubezen Marijinega otroka“ Vsi domačini in sosedi so prav prijazno povabljeni. Ker se bo poslal čisti dobiček za vdove in sirote naših padlih vojakov, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Središče. Med našimi hudo prizadetimi hišami ni lahko najti tako hudo preizkušane, kot je hiša Stamparjeva. Dne 25. avgusta smo pokopali blago mater Marijo Stampar, dne 8. oktobra pa še dobrega očeta treh otrok Jožefa Stampar. Blagi pokojnik je bil, kakor je povdarjal vlč. g. župnik v ginljivi besedi na grobu, 12 let vesten cerkveni ključar. Bil je globokoveren mož, odločen v svojem prepričanju, kakor jih je malo. Vse, kar je spoznal za dobro, je podpiral, ne samo z besedo, ampak tudi s svojo darežljivo roko. S pogrebom so šli veteranci, hvaležni so ga spremljali Orli, ki jim je skozi več let dajal brezplačno prostoro v svojem poslopju, in Marijina družba, ki mu je zapela Davorin Jenkovo „Blagom!“ v slovo. Blagima pokojnikoma bodi častni spomin! Bog vse tolažbe, ti pa tolaži zpuščene otroke, sina Franca daleč tam na italijanski fronti, Ivana in Lojza pa doma na dveh velikih posestvih, njih dušama daj pa živati svoj večni mir in pokoj!

Ptujska gora. Tukajšnje veteransko društvo je namesto venca na grob umrle častne članice Marije Haber darovalo 20 K za uboge otroke padlih vojakov tukajšnje občine. V ta namen je društvo nabralo med pogrebi še 36,18 K. Hvala!

Marenberg. V nedeljo, dne 22. oktobra, se vrši sestanek tukajšnje mladinske organizacije pri Sv. Janezu po dopoldanskem sv. opravilu v društveni sobi. Vabljeni ste zlasti fantje, ki še niste v vojaški službi, da pridete v velikem številu!

Solčava. Tudi tukaj pri izvirku bistré Savinje so krepki in zdravi starši, kakor n. pr. gospodar Janez Plesnik, veleposestnik v Solčavi št. 47. Poslal je pet sinov v vojno službo in sicer Franca, Karola, Antona, Alojza in Miloša. Pa tudi šesti sin je že stopil v 18. leto. Bržčas ga čaka enaka usoda kakor njegovih petero bratov. Najstarejši je oženjen, drugi štirje so še samski. Za dva se žal že eno leto nič ne ve, ali sta še živa ali ju že krije hladna zemlja. — Čast in hvala staršem, da sta dala cesarju in domovini toliko krepkih braniteljev!

St. Ilj pri Velenju. Umril je dne 26. septembra Pavel Škobl, p. d. Miheč. Bil je priden kmet in zvest brolec „Slovenskega Gospodarja.“ Ker sam radi slabih oči ni mogel več brati, so mu morali pa drugi prečitati naš list, on pa je zvesto poslušal. Naj počiva v miru!

Zadnja poročila, došla v četrtek, 12. oktobra.

Najnovije avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 11. oktobra.

Uradno se razglašajo:

Rumunsko bojišče.

Na sedmograški južni fronti nobenih posebnih dogodkov. Pri mestu Braševu se očišča obmejni prostor. Mesto Czik-Szeredaj je

zopet zasedeno. V Jurjevškem gorovju se sovražni odpor nadaljuje. Zahodno od Kirlibabe je bil rumunski napad odbit.

Italijansko bojišče.

Bitka na južnem krilu primorske črte se nadaljuje noč in dan in se je raztegnila tudi na prostor severno od Vipave do St. Petra. Na celi fronti med tem krajem in morjem se napadale zelo močne italijanske čete. Sovražniku se je posrečilo na več mestih vdreti v naše prve strelske jarke. Južno od Nove vasi je prvotno dosegel prostora celo proti kraju Jamjanu. Naši protisunki pa so vrgli Italijane vedno zopet nazaj. Za posamezne dele jarkov, ki so ostali v sovražni posesti, se boj nadaljuje. 1400 vjetnikov je ostalo v rokah naših čet.

Bojevanje v dolini Fleims ponehuje. Italijani v zadnjih bojih niso ničesar dosegli. Boj za Pasubio še ni končan.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Dogodki na morju.

Dne 10. t. m. zvečer je oddelek naših pomorskih letal metal uspešno bombe na vojaške naprave v Tržiču in Starancanu.

V noči od 10. na 11. t. m. je zelo uspešno napadel oddelek naših pomorskih letal pristaniške naprave, postajo za letala in baterije v Flori (Valona), kakor tudi tamkaj se nahajajoče sovražne skladišča za olje so zelo opazovali.

Vsa naša letala so se kljub hudemu obstreljevanju vrnila nepoškodovana.

Mornariško poročilo.

Najnovije nemške uradno poročilo.

Berolin, 11. oktobra.

Balkansko bojišče.

Skupina maršala pl. Mackensena: Ob Donavi in v Dobruči nobenih dogodkov. Naši zrakoplovni oddelki so z uspehom metali bombe na premikajoče se čete pri Konštanci.

Macedonsko bojišče.

Poleg mestoma srditih bojev je prišlo ob Črni ob Nidže Planini in v okolici Ljumnice, zahodno od Vardarja do brezuspešnih sovražnih sunkov.

Ogrožena zveza Bukarešte z Moldavo.

Berolin, 11. oktobra.

(Uradno.) Nasledki velikih uničujočih udarcev pri Sibirju se sčasoma kažejo mnogo odločilnejši — kot so se videli prve dni. Dočim je general Krafft s svojimi bavarskimi četami potem, ko je rešil svoje naloge ob prelazu Črna veža, začel prodirati proti jugu in pri gori Robu-Careny grozeče stoji v sovražnikovi deželi, se je obrnil general pl. Falkenhayn po uničenju I. rumunske armade pri Sibirju nena doma proti II. rumunski armadi in je isto omajal od zahoda in juga. V srditem napadu so njegove čete ob reki Vinca zlomile sovražni odpor in so vrgle Rumune čez gorovje gozčovja Geisterwald v doligo reko Alute. Zmagovito so te čete vkorakale v Braševu in ogrožajo sedaj v nadaljnjem prodiranju železniško križišče Ploeszi, odkoder teče zveza med glavnim mestom Bukarešto in Moldavo. Vsled uničenja I. in II. rumunske armade se je omajala tudi severna armada, ki je sestavljena iz Rumunov in Rusov in se je naglo umaknila skozi Jurjevsko gorovje čez Parajd proti izhodu. Neposredna posledica bitke pri Sibirju je izpraznjenje celoga južnega in velikega dela vzhodne Sedmograške.

Bavarski kralj hudo obohel.

Monakovo, 11. oktobra.

(Uradno.) Nj. Veličanstvo bavarski kralj Oton je včeraj obohel na želodnem krvavljenju. Njegovo stanje je zelo resno.

Nov uspeh P-čolnov.

Ker se je pojavilo v vodovju blizu obali Sev. Amerike zopet več P-čolnov, ki so potopili znova več ladij, so kanadska pristanišča za lažje nevtralnih držav zaprla. Zavarovalne družbe pa so povišale zavarovalne pristojbine za vožnjo med Evropo in Ameriko za polovico.

Vinske cene na Ogrskem.

Gradec, 11. okt.

„Tagespošta“ poroča iz Budimpešte, da se na Ogrskem plačuje vinski mož za 100 litrov po sledečih cenah: okraj Budimpešta 200 K, Szegszark 150 do 160 K, Pečuh 165 do 200 K, Ödenburg 230 do 300 K, Erlava 180 do 200 K, Szatmar, Beregszas in Bihač 130 do 160 K. Cene mostu stalno rastejo. V Tapolci plačujejo 160 do 230 K, v Tarčalu 240 do 260 K, v okraju Požun 250 do 300 K za en hektoliter.

KNJIŽEVNE NOVOSTI.

Književno naznanilo. G. šolski ravnatelj Ant. Kosi iz Središča nam piše: Vsem onim prijateljem in ljubiteljem cerkvenega petja, ki me poprašujejo, kedaj izide moja naznanjena zbirka blagoslovnih pesmi, sporočam tem potom, da se je oglasilo na moj poziv v časnikih sicer povoljno število naročnikov, toda kljub temu radi tehničnih težav v tiskarnah z delom ne morem na svetlo, dokler se ne vrnejo spet redne razmere. Isto velja i za 3. zvezek „Nabožnih ljudskih pesmi“, ki je v rokopisu dogotovljen in tudi že za tisk pripravljen. — V Središču, dne 3. oktobra 1916. Anton Kosi, šolski ravnatelj.

Najprimernejša knjiga za vojake. Z dovoljenjem preč. kn.-šk. lavantinskega ordinariata so izšli: „Nedeljski evangeliji s kratko naobračbo zlasti v korist krščanskim vojakom.“ Knjiga vsebuje evangelije vseh nedelj in praznikov cerkvenega leta, povrh pa še kratko razlago in naobračbo za vojaške razmere. Vojak, ki se ne more udeleževati redne službe božje, naj seže z veseljem po tej knjižici, ki mu bo milo nadomestilo za nedeljsko prerobenje v domačiji in blago hladilo za upa, poguma in tolažbe potrebno dušo. Knjiga obsega v mali žepni obliki 93 strani in stane 25 vin. Vojaki jo dobijo, če to želijo, tudi zastoj. Naslov za naročila je: Knezoškofijska pisarna v Mariboru. — Ravnotam se dobi tudi knjiga v nemškem jeziku iste vsebine, katero je spisal profesor dr. Slavič. Komad stane 30 vin. Tudi nemško knjigo dobijo vojaki zastoj.

Slovnica slovenskega jezika za Italijane. — Knjigarna J. Stoka v Trstu je izdala slovnico slovenskega jezika za Italijane „Lingua e grammatica slovena“, ki jo je spisala Tržačanka gđc. Marica Gregorič, učiteljica na občinski šoli, katera pozna temeljito slovenski in italijanski jezik. S to slovnico bo gotovo ustrezno vsem onim zmernim Italijanom, ki se želijo priučiti slovenskega jezika. Cena lepo vezani knjigi znaša 3 K. Priporočamo! Knjiga se dobi v knjigarni J. Stoka v Trstu, Via Molina Piccolo št. 19.

„Slovenski Sadjar.“ Izšla je 9. in 10. številka tega izbornega lista. Tudi ta zvezek ima zopet raznolično zanimivo vsebino o novih sadnih vrstah, o konservirvanju sadja (priobčujemo v današnji številki), o rabarbari, o statistiki sadja na Kranjskem itd.

Letniške številke.

Trst, dne 4. oktobra 1916:	78	5	39	69	24
Dunaj, dne 7. oktobra 1916:	55	76	90	13	49

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

OBČINSKIM URADOM

se naznanja, da ima tiskarna sv. Cirila v Mariboru zopet na razpolago **Prošnje** in **Potrdila** za klanje telet in mlade živine.

Mala naznanila

Viničarja sprejme Marija Živko v Pobrežju pri Mariboru. Zadostuje ta dve delavski moči, ki morata znati obdelovati ameriški nasad. Plača po dogovoru. 563

14. oktobra pridemo kakor vsako zimo na Glavni trg v Mariboru olje za jederca zmenjat. Janez Večernik, Bresterica pri Kamnici pri Mariboru. 562

Organist se takoj sprejme v službo na deželi v mariborskem okraju. Kje pove upravnistvo.

Dobro izvežban krojaški pomočnik se sprejme pod ugodnimi pogoji. Ivan Partlič, Studenci pri Mariboru. Okrajna cesta št. 1. 560

Nakup perutnine.

Piščance za pečenje, skupljene kokoši, kokoši za juho, race, gosi in purane kupuje vsak čas po najboljših cenah. Viljem Abt Maribor ob Dr., Schaffergasse št. 8. 561

Kolarski pomočnik za delo koles dobijo stalno delo. 15 do 25 K na teden in celo oskrbo. Tovarna za vozove Rath, Gradec, Kalvarien-gürtel 1. 19 K

Viničar

z nekaterimi delavskimi močmi se išče za Schwabov vinograd na Mestnem Vrhu pri Ptuj. Vpraša se v trgovini Schwab v Ptuj, Glavni trg. 667

Šivilja za vsakovrstno šivanje se priporoča na dom za malo plačo. Naslov v upravnistvu. 665

Kdo kaj ve?

Prosimo, da bi se poizvedelo, kje se nahaja moja mati, dve sestri in eden brat, stanujoči prej v Gorici (Via Coronini 2). Vsi pa so začasa zadnje ofenzive od tamkaj zbežali. Rozina Petrovič, var: Se-devič 169, občina: Bate, pošta: Cepovan.

Kupiti želi en upokojeni uradnik hišo na deželi, (ako mogoče zraven malo zemljišča). Kdo bi želel prodati, ali pa kateri bo k kupilu pripomogel, se prosi, da blagovoli naznani na naslov: Šijanec, Križovi pri Ljutomeru. 655

Sprejme se takoj učence pri g. Duhek medicar, Maribor. 642

Kupujem

kože ovc, koz, rumen čebelni vosk, suhe gobe in svinjske kože po najvišjih cenah T. Braun, Maribor, Koroška cesta 18. 666

Kupujem

Učence sprejme mizarški mojster Maribor, Kaiserstrasse 18. 652

8 vinarjev

stane poštna dopisnica, s katero lahko dobite na zahtevo moj glavni cenik z novo slikanimi urami zastoj in poštni-ne prsto.

Prva tovarna ur Ivan Konrad,
c. i. k. dvorni dobavitelj v Bräu 301 na Češkem.

Nikelasta anker-ura K 6-30, 6-80, 9-50, starosrebna-kovinska remont. ura K 8, s švicarskim kolesjem K 8-25, vojna spominaka ura K 10, radium žepna ura K 18, niklasta budilka K 7, stenska ura K 5-20. Za vsako uro triletno pismeno jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben riziko! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. 1 Da

Kupujem

in plačam po najvišji ceni vosek in strd ter orehe v vsaki množini od 5 kg naprej. Ponudbe poslati na Ivan Gerk, Trst, ulica Valdirivo 12. 645

Mlinarski učence se sprejme. Deček dobi za čas učne dobe poleg cele oskrbe tudi primerno denarno nagrado od 100—300 kron letno. Vprašati je v nekdanj Oroslovem mlinu na Dobrni pri Celju. 627

Malo posestvo na prodaj, meri 4 orale. Njive, lep sadonosnik, redi se lahko par krav, je vse v dobrem stanju. Pripravno za kakšnega penzionista. Četr ure od železnice in trga Šmarje p. Jelšah. Natančneje se izve v Zadržah št. 26. Cena je 7000 K. 628

Glavnato zetje v večjih množinah kupuje M. Berdajs trgovec, Maribor, Grajski trg. 633

Pristno laneno olje in firnež iz lanenega olja kupuje od 1 kg naprej vsako množino za ceno 8 K 1 kg. H. Billerbeck, Maribor, Gosposka ul. 19. 635

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Franc Medved, gostilničar na Dunaju VII/3 Zieglergasse 16. 620

Učence sprejme mizarški mojster Maribor, Kaiserstrasse 18. 652

Vila

novozidana z 8 sobami, 4 predsobe, 4 kuhinje z vodo. Veliki vrt v Mariboru. Lahki pogoji. Cena 23 tisoč kron. Več pove upravnistvo pod „Vila 172“.

Kupim svinčene šibre vseh vrst, prazne nove patrone ali nabasane Lancaster št. 16. Ponudbe pod „Lavec“ na upravnistvo Slov. Gospodarja 591.

Kupim vsako množino starega in novega vina in sadjeyca ter jabolk suhega sadja, vseh vrst steklenic in sode. Ponudbe na A. Oset, Guštanj, Koroško. Blage pridem tudi sam prevzet. 658

„Solzna Avstrija.“

Knjigo pod naslovom „Solzna Avstrija“ s 25 krasnimi pesmimi, okrašeno s slikami, pošlje Matija Bellec pri Sv. Beljanku v Slov. goricah, via Ptuj, Štajersko, vsakemu, ki mu pošlje znesek 1 krono 20 v denarju ali pa v novih neporabljenih poštinih znamkah. Ta spomin na svetovno vojno, naj ne manjka v nobeni hiši! 639

!KAVA!

50% cenejša:
Ameriška gospodarska kava, visokoaromatična, izdatna in varčna, 5 kg za poskušnjo v vrečici, s potrebnim sladkorjem vred samo 28 K po poštnem povzetju pošilja A. Sapira, razpošiljalnica kave Galanta 496, (Ogrsko). 620

SODE

vse vrste kup tua istare
A. OSET,
D. Gaštanj, (Koroško.)

Gostilna Narodni Dom v Mariboru. Naznanja, da sva prevzela s 1. avgustom gostilno v Narodnem Domu v Mariboru ter prosiva cenjeno občinstvo, da se blagovoli prepričati o izborni kakovosti piva in vina (slovito Sirkovo vino iz St. Jakoba) ter jedil. Tudi novoopremljena staroznana „klubova soba“ je č. gospodom na razpolago. Avgust in Leopoldina Stelcer. 616

Kupim vsako množino starega in novega vina po najboljših cenah. Avgust Stelcer, gostilničar, Narodni dom v Mariboru. Vino grem tudi osebno poskusit. 610

Mož,

40 let star, samskega stanu, poštenega in treznega značaja, nemškega in slovenskega jezika zmožen v govoru in pisavi, želi stopiti v službo kot gospodarski oskrbnik ali vedja na kako veleposestvo, gostilno, trgovino ali kako drugo podjetje. Zmožen je tudi knjigovodstva. Naslov pove upravnistvo pod „Oskrbnik“ št. 626.

Dvonađtopraa

hiša

zraven še drugo poslopje, nove-zidana za pekarijo. Poč z paro se postavi z glavarstvenim devoljenjem. Na prav dobrem prostoru, tudi na dan do 200 blebov tujega kruha. Stanovalci plačajo na leto 4500 kron. Se pod lahkimi pogoji za 60.000 kron prodaja. Vpraša se v Mozartstrasse 69, Maribor. 657

Lep Singerjev stroj se prodaja za 94 K. Maribor, Goethe ulica 2, III. nadstr. vrata št. 15. 649

Pridnega fanta, kateri ima veselje do kovaške obrti, sprejme takoj Matej Bregant v Orehovivasi p. Slivnica pri Mariboru. 651

Cevlarske pomočnike sprejme takoj proti zelo ugodni plači (akordno delo) za izdelovanje vojaških čevljev zadruga. Združeni čevljarji v Trstu in okolici, sedaj v Celju, Schillerjeva cesta 3 (poslopje slovenske tiskarne). 656

Kdo ima na prodaj kaj lovskih šiber (svinčenih zrn), naj mi naznani: Franc Ferline, župan in zakupnik lova v Selnici ob Muri, p. Št. II v Slov. gor. 620

Poštna znamke.

Rabljene avstro-ogrške a nepoškodovane vojne znamke in znamke, ki so se ravno sedaj izdale kupujem vsako množino komad po 2 vin. Briefmarkenbörse V. Walter, Kodanj, (Kopenhagen). 659

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo.

Obrestuje hranilne vloge na

4 1/4 %

od dneva vloge do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo, dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

Posojilnica daje tudi domače hranilnike.

v lastni hiši (Hotel „pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru

Brzjavni naslov: Cirilova tiskarna Maribor

sprejema vsa tiskarsko stroko spadajoča dela kakor: časnike, knjige, brošure, stenske in druge koledarje.

Za vč. žepniške urade spovedne in misijonske listke s črnim, rdečim ali modrim tiskom, uradne zavitke z natisom glave ter razne oznamilne napise. Za slavne občinske, šolske in druge urade uradne zavitke, oznamila, napise, razglase, plačilne predpise, prejemna potrdila itd. Za obrtnike in trgovce pisma, zavitke, okrožnice, račune, spomine, menice, cenike, dopisnice, naslovnice, letake in lepake s črnim in drugobarvnim tiskom. Za posojilnice, zadruga in društva: pravila, zapisnike, pristopnice in sprejemnice, letna poročila, računsko zaključke, društvene znake, tabila itd.

Trgovina tiskarne sv. Cirila MARIBOR, v lastni hiši Koroška cesta št. 5

priporoča svojo veliko zalogo raznega papirja, peresnikov, perca, škatljic za peresnike, svinčnikov, radirk, kamenčkov, tablic, črnih, zavitek (barvanih in belih, v vseh velikostih), trgovskih knjig, noticov, pismenega papirja v mapah in škatljah, razglednic, itd. — Sveže podobe (male, velike in stenske), razpela vseh velikosti, molitveniki, moleki, svetinjice, škapulirji. — Štambilje za urade in dr. — Potrežba točna in solidna.

Manufakturno trgovino J. FAULAND v Ptujju

se najbolj priporoča.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega in se obračunajo navadne po 4 1/2%, proti trimesečni edpovedi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Bravilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obravnavanje prekinilo. Za nalaganje po pošti se poštno hranilno polico (9. 1. 1916) v razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo v iznosih in vsoti. Za posojila proti poplačani varnosti po 6 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%. Na obročne in posojila se dajajo provizije posojilnica svoje lasti proti povratku gotovih sredstev. Vse posojila se presegajo v kasa. Posojila na vknjižbo dela posojilnica vnaprejšnje plača v kasa.

Uradne ure se vsako tredo in četrtak od 9. do 12. ure dopoldne in vsako sotoča od 9. do 12. ure dopoldne. Posojila se sprejemajo in izplačujejo denar.

Pojasnila se dajajo in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 9. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače aravilne nabiralnice.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)

Vojno zavarovanje.

Samopomoč v resnem času.

C. kr. avstr. voj. vdovski in sirotinski zaklad je ustanovil v aprilu 1915 vojno zavarovanje v varstvo tistih, ki odrinejo k vojakom. Zavarovanje velja za slučaj smrti v teku enega leta. Zavarovalna svota se izplača popolnoma, ako zavarovanec pade, ako podleže posledicam bolezni ali poškodbe v vojni, ako se pogreša ali ako umre iz katerega koli vzroka v vjetništvu ali po svojem povratku v letu enoletne zavarovalne dobe.

Od maja 1916 je pa prilika dana, da se vojak tudi za slučaj delanezmožnosti ali invalidite zavaruje. Veliko število vojakov bode prišlo domov brez roke ali noge, ali sploh bolani, da si bodejo težko kruh zaslužili. V tem slučaju bode zavarovalnina velika pomoč za preskrbo cele družine. Postavna penzija ne bode zadostovala za preskrbo cele družini, recimo pri rokodelcih ali majnih posestnikih.

Ako se vojak zavaruje za oba slučaja (smrt in delanezmožnost) skupaj, se znižajo premije. Premija zraša za črnovojnika za slučaj smrti za svoto po 100 K in za slučaj delanezmožnosti 550 K samo 66 K. Premija se lahko plača v obrokih, če ima stranka podporo ali ne. S plačanjem prvega obroka je vojak zavarovan za celo svoto.

Važna je tudi nova odredba, da se lahko vojno zavarovanje v navadno zavarovanje spremeni, v katerem slučaju se polovica plačane premije vračuni v premijo za navadno zavarovanje. To lahko tisti vojaki napravijo, kateri pridejo domov.

Zalibože se večkrat pripeti, da se zavarovanje prepozno sklenilo, ter je vojak pred zavarovanjem že umrl. Da stranka ne trpi nobene škode, se plačana premija vrne.

Vojno zavarovanje je po celi Avstriji zelo razširjeno. Skrbelo se bode tudi zanaprej da lahko vsak vojno zavarovanje sklene. V ta namen bodo pri vseh c. kr. davčnih uradih po Štajerskem uradniki pooblašeni in skrbeli s pomočjo občinskih uradov ali drugih merodajnih oseb, da bode večina vojakov zavarovana. Vsak, kateri želi vojno zavarovanje skleniti, naj gre k bližnji davkarji, kjer se bode vse potrebno storilo. Drugega se ne potrebuje pri izpolnitvi tiskovin, kakor rojstni dan.

Tukaj se uresniči stari pregovor:

»Kdor si sam pomaga,
temu pomaga Bog«.

Ivan Ravnikar

Na
debelo!

trgovina špecerjskega kolonijalnega blaga barv in zaloga mineralnih voda

Na
drobno!

Celje-Graška cesta 21

kupuje po najvišji dnevni ceni vin-ski kamen kamno janež pristno strd in vosek.

Preselitev.

Usojam si p. n. občinstvu naznaniti, da sem preselil svoj fotografski zavod iz hiše št. 15 Tržaška cesta Maribor v lastno hišo št. 28, Tržaška cesta nasproti deželni bolnišnici. Se priporočam za obilen obisk.

614 Adolf Skuček, fotograf.
Gobe. Gobe.

Kupim

vsako množino lepo posušenih gob (globanj) po najvišji dnevni ceni. V prvi vrsti kravše ali prave globanje, potem posušene turke, brezovke, zemljariče, jelenovke, bodičarice ali rumene ježovke, medvedove tace, laške lesičke, navadne rumene (zlate) lesičke, sivke, pečenice, golobarke, štorovke i. t. d. sploh vse užitne gobe.

Trgovci in nabiralci gob, ki bi se zanimali za nakup oziroma nabiranje gob, naj pišejo na „Eksport gob“ v Konjicah št. 62, Štajersko. — P. S. Pridem na zahtevo v vsak kraj, da podučim nabiralce in trgovce o nabiranju in nakupu raznih vrst. 676

Bližajo se veliki dnevi sreča!

V času do 1. febr. 1917 izžrebani bodo glavni dobitki sledečih izborov srečk:

Novih srečk Avstrij. rdečega križa 300.000 in 500.000 K
Turških srečk 200.000, 400.000 in 200.000 frank.
3% zemljiških srečk iz l. 1880 90.000 in 90.000 K
3% zemljiških srečk iz l. 1889 60.000 in 100.000 K

17 žrebanih vsako leto! Svota glavnih dobitkov l. 1917: 3.230.000 kron oziroma frankov.

Mesečni obrok samo K 7.— oziroma K 3.75.
Te srečke imajo trajno denarno vrednost in je izguba denarja kakor pri loterijah in slučajih neizžrebanja izključena! — Zahtevajte brezplačno pojasnilo in igralni načrt, hitite z naročilom! Srečkovo zastopstvo 16, Ljubljana. 490

Zahvala.

Ivan Klemenčič, učitelj in posestnik na Ptujski gori se iskreno zahvaljuje vsem dobrim ljudem, ki so ga v toliki meri podpirali in mu bili v tolažbo o priliki prebriske izgube njegove predobre tašče in najboljše gospodinje, gospe

Marije Haber,

gostilničarke in posestnice na Ptujski gori.

Posebno se zahvaljujem velec gosp. dr. Metzler R. v. Andelberg, ki je prerano umrlo o priliki njene 14 dnevne bolezni dnevno obiskal, zdravil in tolažil, velec rodbinam ravnatelj Dreflak v Mariboru, okr. šol. nadzornik Herič v Ptujju, Traun in Laznik na Ptujski gori, slav. veteran-skemu društvu in slav. žandarmeriji na Ptujski gori, velec duhovščini, dragim tovarišem in tržanom na Ptujski gori.

564 Ptujška gora, dne 8. oktobra 1916.

Cement

prodaje Zadruga v Račah. 646 b

Kdor hoče jabolka

dobro prodati, vpraša naj pri Jos. Šerec Maribor, Tegetthoffstrasse, trgovina s špecerijo in deželnimi pridelki. 641

Na Kalvarijo!

30 Križevih potov. Ljudska izdaja. Spisal Franc. Ser. Bežjak. Štala št. 840 stranj.

Pregled vsebine:

1. Križev pot romarjev na Križevi cesti v Jeruzalem. — 2. Križev pot jeruzalemskih frančiškanov (l. 1875) — 3. Novejši jeruzalemskih frančiškanov. — 4. K. p. navadno Rimski imenovan. — 5. K. p. sv. Leonharda Porto-Mauriškega. — 6. K. p. sv. Alfonza M. Liguori. — 7. K. p. kardinala Pavla Melchers-a. — 8. K. p. (splošni) župnika Fr. Ser. Bežjaka. — 9. K. p. slov. amerik. škofa Friderika Barage. — 10. Pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesom. — 11. V čast Srca Jezusovega. — 12. Na dan sv. obhajila. — 13. K. p. (stanovski) župnika Fr. Ser. Bežjaka. — 14. Za društvo sv. Jožefa krščanskih mož. — 15. Za društvo sv. Ane krščanskih žen. — 16. Za delavce in služabnike. — 17. Za mladenice (A. M. Slomšekov). — 18. Za dekleta (Slomšekov). — 19. Za Marijansko kongregacijo deklet. — 20. Za družbo Marijinih otrok. — 21. Za šolarje (priprava na prvo sv. obhajilo). 22. Za redovnike in redovnice (obnovitev samostanske obljube). — 23. K. p. za adventni čas. — 24. Za predpepelnični čas. — 25. Za postni čas. — 26. K. p. na Veliki petek. 27. Za čas posebnih stisk in nadlog. 28. Za čas vojske. 29. Za verne duše. — 30. Memento mori! Sledi popoln molitvenik vsega „maša v čast trpljenja Jezusa Kristusa“ vse litanije, spovedne in obhajilne molitve, razne molitve in pobožnosti o trpljenju Jezusovem, posmi i. t. d.

Ko pridete v Maribor, dajte si je v prodajalni tiskarne sv. Cirila predložiti na ogled; ali pa jo naročiti takoj po pošti. Dobi se knjiga v treh različnih vezavah: 1. z rdečo oblogo za K 2.50. 2. z zlato oblogo za K 3.20. 3. krasna izdaja za K 3.50. Po pošti poslan stane vsak komad 20. vin. več. Kdor si knjigo po pošti naroči, naj pošlje denar po nakaznici naprej in naj priloži za vsak komad 20. vin. za poštino.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Izborna se je obneslo za vojake v vojski in sploh za vsakega kot najboljše

bol oblažujoče mazanje

pri prehladu, revmatizmu, protinu, prsu, vratni in bolesti v hrbtu

Dr. Rihter-ja

Sidro - Liniment. capsici compos.

Nadomestilo za Sidro - Pain - Expeller.

Steklenica kron. — 80, 1'40, 2'—.

Dobiva se v lekarnah ali direktno v Dr. Rihter-ja lekarni „Pri zlatem levu“, Praga, I., Elizabetna cesta 5.

Dnevno razpošiljanje.

